

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 2 de novembre del 1933

SUMARI

A dos quarts de sis de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat.

Reprèn el seu discurs, interromput en la sessió d'abans d'ahir, el senyor Conseller de Justícia i Dret.

Rectificacions dels senyors Lluhi i Vallescà i Vidal i Guardiola.

Manifestacions del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de divendres.

S'aixeca la sessió a tres quarts de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts de sis de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret, que va restar en l'ús de la paraula.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: En acabar de fer ús de la paraula en la sessió penúltima, estava defensant les normes

aprovades per la Comissió Mixta per al Traspàs de Serveis del Notariat, i només em mancava dir que una interpretació d'aquelles ja la tenim en el Decret publicat en el *Butlletí Oficial*, per a la reglamentació dels nomenaments de Notaris a Catalunya. Recordo ja que una altra vegada que es va parlar d'aquesta qüestió, es posava en dubte per alguns senyors Diputats si el fet d'haver-se fet constar que quedaven derogats tots els reglaments en allò que s'oposessin a l'Estatut implicava que nosaltres poguessim nomenar els tribunals per judicar els exercicis de concurs i d'oposició; i ja s'ha vist que efectivament ho podríem fer i que no tenien raó aquells que en dubtaven, perquè s'ha publicat el reglament i s'ha convocat ja el primer concurs per a la provisió de Notaries de llocs de Catalunya. En aquest reglament s'hi estableix que en el cas de concurs es nomenarà un tribunal per la Generalitat i que aquest tribunal determinarà si els concursants que pretenen alguna plaça

coneixen el Dret català i coneixen la Llengua catalana. Aquest tribunal l'ha nomenat la Generalitat i el comporen el Degà del Col·legi de Notaris de Catalunya, un catedràtic de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, el senyor Pompeu Fabra, professor de la Facultat de Lletres; el senyor Carles Riba, com a membre de l'Institut, i un registrador que ens ha proposat el senyor Director General de Registres del Ministeri de Justícia, registrador, per altra banda, que ho és del nostre país i que, com a natural del nostre país i exercint a Reus, coneix perfectament el Dret català i la Llengua catalana. De manera que això és la coronació de la nostra obra en aquest afer, coronació que ara vindrà seguida de la convocatòria d'oposicions, que es faran també a Barcelona, amb tribunal nomenat per la Generalitat de Catalunya, amb totes aquelles garanties i amb totes aquelles facilitats que es demanaven quan es tractava de portar el nomenament dels Notaris a la nostra terra.

M'he de fer ara, doncs, càrrec d'un altre punt de crítica que ha estat exposat pel senyor Lluhi i Ríssec i pel senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. SOL: Lluhi i Vallescà.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Perdoni; havia tingut tanta de relació amb el seu pare que això justifica que algunes vegades se me'n vagi el pensament al seu record.

S'ha criticat que aquest Diputat que fa ús de la paraula continués en la Comissió Mixta després que fou nomenat Conseller de la Generalitat. Ja feia prop de dos mesos que actuava com a membre de la Comissió Mixta, com a Vice-president, quan vaig tenir l'honor d'ésser nomenat Conseller de la Generalitat de Catalunya. Aleshores vàrem considerar el cas i vàrem veure si els dos càrrecs eren incompatibles i si hi havia alguna dificultat que es pogués produir a conseqüència d'aquesta incompatibilitat. I ens trobarem que, per una banda, incompatibilitat amb la feina no hi era, perquè el Departament de Justícia, no tenint encara traspasats els serveis, no donava treball per ocupar tota l'activitat d'un home que tingués ganes de treballar. Era poca la feina. Tenia a les seves ordres vuit o deu funcionaris i els serveis, no havent-se fet el traspàs, eren serveis de tràmit, d'informació, de preparació de Lleis, però de cap manera tan abassegadors que no permetessin absolutament al Conseller dedicar-se als treballs de la Comissió Mixta. Per altra banda, tampoc no es veia que hi hagués una contradicció entre el càrrec de Conseller i el de membre de la Comissió Mixta, perquè quan es parla aquí de la possibilitat de tenir, com si diguéssim, dues instàncies, un primer moment de lluita i un altre moment en què s'havia de decidir l'afer, un primer moment de treball en el si de la Comissió i un altre moment de resolució pel Govern; quan es parla d'això, al meu entendre, no es penetra prou bé la naturalesa del treball de la Comissió Mixta. La Comissió Mixta, tal com està organitzada, té dues feines principals; la una, un treball d'adaptació — pròpiament d'adaptació — de serveis i de formació d'inventari. En aquest primer treball, la Comissió Mixta decideix, acorda definitivament. No cal reservar-se una intervenció exterior perquè l'obra de la Comissió Mixta, en aquest punt, és definitiva. Si hi ha o no hi ha fora d'això un Govern, si el Govern de la República pot influir o si pot influir el Govern de la

Generalitat, això és una cosa que no està dintre del tràmit exterior de la Llei, i, si de cas, s'haurà d'influir directament damunt d'aquelles persones que resoldran perquè aquelles persones resolien en definitiva; i ni el Govern de la República ni el Govern de la Generalitat té per què intervenir ni en primera ni en segona instància en aquesta mena de resolucions de la Comissió Mixta. Però, després, la Comissió Mixta té una altra funció, i és la que li pertoca en la valoració de serveis, i en aquesta valoració de serveis la Comissió Mixta no acorda res. La Comissió Mixta informa, i segons, no ja un reglament que s'hagi pogut dictar, sinó el propi Estatut, el Govern resol. I si l'Estatut no ho diu prou clar, ho diu encara més clar l'art. 48 de la Llei de Pressupostos d'enguany, en el qual sempre es parteix d'aquest procediment que la Comissió farà un informe sobre el valor dels serveis que s'han de traspasar o de les contribucions que s'han de cedir i que el Consell de Ministres aproparà aquestes valoracions per ésser pròpies de la seva funció i no coses en què hagi d'intervenir per una part un Govern i per l'altra part l'altre.

(*Entra el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

De manera que en aquest punt que és on pot haver-hi una veritable discòrdia i és on n'hi ha hagut i hi subsisteix, en aquest punt, la Comissió Mixta és un element d'informació, i tant li fa que informi d'una manera o altra, perquè, en definitiva, no tindrà a favor del seu informe més que el valor tècnic de les persones que hi hagin contribuït. Per això vàrem entendre que no hi havia aquesta incompatibilitat que s'ha volgut veure entre la funció de Conseller i la funció de membre de la Comissió Mixta. I s'ha entès així, com no s'ha entès també en parlar de la Junta de Seguretat, que té unes funcions molt semblants a les de la Comissió Mixta d'adaptació de Serveis. En la Junta de Seguretat de Catalunya, que també fa l'adaptació de serveis en el seu aspecte tècnic, però limitant-se als serveis d'ordre públic, hi entra el Ministre de la Governació i hi entren dos Consellers de la Generalitat, i jo no sé que fins ara ningú hagi discutit que l'ésser allí una cosa o altra, tenir un càrrec o altre, havia d'ésser un inconvenient. Doncs, és el mateix cas en què es troba absolutament la Comissió Mixta, que com no fa més que treball d'informació quan valora i fa treball absolutament definitiu sense que ningú més hi pugui intervenir quan adapta, no hi ha possibilitat que entrin en pugna o que es produeixi una duplictat en la gestió a conseqüència que hi hagi un Conseller de la Generalitat de Catalunya en el si d'aquesta Comissió mixta.

(*Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

I em varen fer l'honor, honor que jo no recabo que es repeteixi, em varen fer l'honor de creure que m'havien de fer perquè hi continués, precisament per les coses que jo coneixia. Es trobava que havia estat a Núria entre els redactors del primer projecte d'Estatut; que havia estat en les Corts Constituents que havien tramitat o havien aprovat totes les coses de l'Estatut; que dintre les Corts Constituents els meus companys m'havien donat una certa intervenció, principalment en les coses de caràcter econòmic, i que, a més

a més, per la meua vida — perquè la vida no se la fa un, ni allò que ha estat s'ho fa un perquè vulgui, sinó que és el resultat d'un passat — em trobava ésser un home que havia treballat molts anys al servei de l'Ajuntament de Barcelona i que coneixia íntimament l'organització dels Ministeris i la tramitació administrativa; i per totes aquestes coses em varen dir: Vostè ha de continuar aquí, d'aquí no se'n pot moure, hi prestarà uns serveis que difícilment trobaríem un altre que pogués prestar-los. I jo que no dic això com un elogi ni com una censura, sinó com una constatació de fets, em vaig haver de sotmetre a aquesta pressió, perquè vaig entendre i continuo entenent que n'hi havia perjudici en els interessos de Catalunya ni incompatibilitat de fet en la gestió d'una funció i d'una altra.

(Entra el senyor Conseller de Cultura.)

Per altra banda, hi ha la coacció moral, la pressió que jo podia exercir damunt els meus companys, tal vegada per frenar la seva intervenció, tal vegada per deprimir-la i per impedir que fessin valer el seu criteri quan era contrari al que sostenia jo. D'això com m'en podré defensar? Si fossin els meus companys aquí serien ells qui em defensarien, però hi ha unes actes, i en aquestes actes hi ha l'expressió del nostre treball, i jo demano a tots els que hagin llegit aquestes actes, que vegin si en algun cas hi ha allí alguna expressió que permeti pensar que jo dintre aquella Comissió he usat mai del caràcter ni del nom, ni he fet la pressió més mínima en els meus companys per fer prevaler la meua situació de Conseller. Entra la meua funció abans d'ésser Conseller i la funció meua després d'ésser Conseller no hi ha absolutament cap gradació, cap diferència. Era un home que havia estat empleat a l'Ajuntament, que sabia les tramitacions administratives, que tenia un cert costum de redactar articles i coses que s'han d'aplicar, i això era el que em feia valer i que, al principi, no trobant-se encara aquestes funcions sentades en els meus companys, feia que algunes vegades jo recabés la meua intervenció, i encara més ben dit, no la recabés, sinó que els altres me la imposaven per tal de donar una forma administrativa a aquelles coses que s'havien d'aprovar. Però coacció moral, coacció de fet damunt els meus companys... ¿Quina idea teniu del que són aquests companys de la Comissió Mixta? Aquests companys meus són homes incapaces de deixar-se coaccionar moralment per ningú, són homes que van a la seva raó i que la donen o en contra o a favor, però sempre mantenint la dignitat del seu caràcter. En cap cas, però en cap cas, no ja en les reunions davant la Comissió, sinó en les reunions privades, hi ha hagut una dificultat entre nosaltres — i aquí hi ha un membre que està present d'aquesta Comissió Mixta — mai hi ha hagut la més petita dificultat entre nosaltres, perquè ningú volgués fer prevaler una opinió i la meua presència li privés. No hi ha hagut cap cas d'incompatibilitat. El que hi hauria hagut fóra ara la impossibilitat de continuar exercint, ara que va l'adaptació dels serveis de Justícia, que m'obliga a mi, com a Conseller a una sèrie de funcions i de treballs que tindran una més gran intensitat que no han tingut fins ara

els d'aquell Departament. Ara sí que em seria impossible seguir exercint les dues funcions, i per això de fet m'he retirat de la Comissió Mixta per la impossibilitat de continuar treballant-hi assiduament.

S'ha fet una altra crítica del treball de la Comissió Mixta i de la meua intervenció en ella: una crítica que ve a suposar que no hem defensat els interessos de Catalunya amb prou energia, que hem estat febles. Allò que es diu sempre en el nostre país: que ens hem deixat enganyar, que ens han enganyat. I és que els catalans som una mica donats a aquesta forma sarcàstica de criticar-nos entre nosaltres mateixos sempre i quan ens posem en relació o en discussió de treball amb homes d'altres terres. Sempre som poc vius, els nostres són innocents, se'ls fa passar per l'ombra, se'ls enganya; ells són homes més aviat vanagloriosos, són gent, com deia molt pintorescament un crític de la Comissió Mixta, són gent de bon regent, amics del *platillo* amb bolets (*Rialles*), amics d'aquestes coses de casa, que en canvi, en posar-se en contacte amb un d'aquells esperits fins que constitueixen l'Administració espanyola, se'ls en riuen, se'ls en burlen i els fan passar per on els altres volen. I en canvi tenim una ingenuïtat extraordinària en judicar aquells que han de treballar enfront dels nostres companys, i nosaltres ens creiem que aquella és la gent intel·ligent, que aquella és la gent viva, que aquella sí que sap portar les coses, que té trassa, que coneix interiorment els assumptes, que els porta ben estudiats, i que així, de una manera més o menys encoberta, fan sempre la seva i enganyen a aquells que vanagloriant-se, només estan satisfets per l'exterioritat de la discussió. Jo crec que som massa sarcàstics en judicar-nos a nosaltres mateixos, i massa ingenus en judicar als altres. Però és que això també els passa a ells, i si aneu a escoltar el que diuen dels seus representants a la Comissió Mixta els crítics de l'altra banda, i si aneu a llegir allò que diuen els diaris quan critiquen la funció dels que han format part de la Comissió Mixta, veureu que, segons ells, els vius són els catalans, els que estan sempre preparats són els catalans, els que s'emporten sempre el que volen són els catalans, i amb això també s'enganyen, perquè no és ni una cosa ni l'altra, sinó que tots hem fet allà el que hem pogut i jo no crec que hi hagi cap dret a dir per part nostra que ens han fet passar per l'ombra, ni dret de l'altra banda a dir que som nosaltres els qui hem fet passar per l'ombra a ells.

Però hi ha una manera de concretar el que hi ha d'això. Jo us proposaré aquesta manera de concretar-ho. Podeu veure com s'han tramitat totes les qüestions debatudes a la Comissió Mixta, i fora d'una o dues ponències en les quals elsponents d'una banda i altra, de primer antuvi, des del començament s'han posat a treballar plegats i, per tant, han portat una redacció comú, fora d'aquests un o dos casos, en tots els altres els que han tingut la iniciativa, els qui han redactat les ponències, han estat els representants de Catalunya; i això que, per una banda, podria semblar una censura per als altres companys de la Comissió Mixta que no eren catalans, això ho defensava molt bé i ho explicava molt bé un dels membres no catalans de la Comissió Mixta. Deia, és que vosaltres veniu a prendre allò que nosaltres ja tenim; sou vosaltres els que heu d'atacar, sou vos-

altres els que heu de portar l'ofensiva, perquè nosaltres som els posseïdors presents, som els que estem en possessió de la cosa; estem aquí molt tranquils, estem molt bé; passi el temps, passi tota mena de dificultats, que mentre les coses no es moguin, són nostres. Per tant, sou vosaltres els que heu de portar la iniciativa, sou vosaltres els que heu de proposar, sou vosaltres els que heu d'atacar. I el fet és que nosaltres ho hem fet així, com s'havia de fer, i el resultat ha estat que fins en aquelles ponències que hem redactat de primer antuvi, de comú acord, l'oposició a la ponència no ha vingut per part nostra, ha vingut per l'altra part, i això voldrà dir, em penso, si és que vol dir alguna cosa, que aquella idea que proposàvem i contra la qual combatien, també era nostra.

El cas és, senyors Diputats, que ja portem deu mesos de Comissió Mixta, i que en aquests deu mesos els comissionats catalans no s'han dividit mai; no hi ha una sola ponència no hi ha el cas d'una sola sessió en què un representant català a la Comissió Mixta hagi votat en contra dels seus companys, diferenciat d'ells; i, en canvi, vegeu la història de totes les negociacions i de totes les discussions, i veureu que en la immensa majoria de casos els representants de l'Estat s'han dividit i que gràcies a aquesta divisió algunes vegades hem pogut reunir aquell nombre de vots que es necessitava per a fer valer la ponència que principalment era nostra i que era sostinguda per la unanimitat dels nostres companys. Doncs, o això voldrà dir alguna cosa o voldrà dir que aquell defecte d'energia, aquell defecte en l'atacar, aquella debilitat, aquella manca de vivesa i d'intel·ligència que se'ns suposava, no deu ésser veritat, perquè si ho fos, d'altra manera s'hauria desenrotllat el treball en la Comissió Mixta.

Jo no sé si això és un elogi, per al que en aquells moments feia de Vice-president de la Comissió i amb la equiescència dels seus companys havia merescut que els presidís, però si nosaltres ens haguéssim dividit, si haguéssim votat els uns per una banda i els altres per l'altra, la censura hauria estat per a mi. I en un temps de dispersió en què cada dia veiem cossos ben units que es disgreguen, en què veiem moments d'opinió en què al cap de quatre dies els uns se'n van per una banda i els altres per l'altra, en què és tan comú que les majories es converteixin en minories, i que els homes que s'han presentat units una vegada, a l'endemà es barallin i s'insultin, jo dic senyors, que si això es veu tant sovint i allà no ha succeït i allà hem mantingut aquesta unitat infrangible, i ni una sola vegada un dels nostres ha votat en contra de nosaltres, digueu-me si això és o no digne d'elogi, però jo crec que almenys és digne de respecte.

Una altra censura, i aquesta amb una presència exterior força interessant, és la de no haver-se acudit a l'arbitratge quan calia, per a obtenir avantatges que no hem obtingut. Efectivament, l'Estatut diu que quan no es puguin reunir les dues terceres parts dels vots a favor d'una ponència, es sotmetrà el cas a l'arbitratge del President de les Corts Constituents. I suposant que, davant d'aquest atac que ens fan per la nostra gestió, ens lamentàvem que no hem pogut obtenir més,

se'ns pot preguntar, ¿doncs si no heu pogut obtenir més, per què no utilitzàveu el recurs que us donava la Llei? ¿Per què no acudíeu a l'arbitratge del President de les Corts Constituents? I jo, en contra d'això, he de dir que no hem pres cap acord fins ara, a la Comissió Mixta, amb un vot en contra d'un representant català. Ens podreu censurar per si l'acord està ben pres o no, per si aquest acord representa el màxim d'avantatge per a Catalunya, que era possible obtenir en aquell moment; ens podreu dir que aquest acord no estava bé, que no el debíem haver consentit, que en això nosaltres ens hem errat, tot això ho trobo molt lògic. Però que se'ns digui per què no hem acudit a un arbitratge que nosaltres creïem que no haviem de menester, i quan no hi ha cap acord, absolutament cap acord de la Comissió Mixta pres en contra de la representació catalana, això és una cosa perfectament il·lògica.

Però anem a suposar que hi hagués hagut possibilitat d'obtenir més. Jo no sé des del meu punt de vista que en cap cas, absolutament en cap cas, s'hagi retrocedit d'alguna cosa que permetés l'Estatut; però suposem que hi hagués hagut alguna dificultat, i jo us dic que aleshores es molt probable que tampoc no haguéssim acudit a l'arbitratge del President de les Corts. ¿Es que nosaltres desconfiem del senyor Julian Besteiro i que podíem témer que el seu acord fos desfavorable de tal manera que perjudiqués els catalans o els interessos de Catalunya, alguna cosa que Catalunya tenia dret d'obtenir? No és aquest el meu punt de vista. Nosaltres no hauríem anat tal vegada, ni que ho haguéssim hagut de menester, a l'arbitratge del President de les Corts Constituents, pel que això representava. Nosaltres teníem un arbitratge segur, l'arbitratge millor que en la política espanyola podia oferir-se a Catalunya, i no l'haviem pas de deixar de banda per anar-ne a cercar un altre de problemàtic. Sabíem que si en algun moment entre els representants de l'Estat dintre de la Comissió Mixta es produïa algun estat d'opinió contra alguna cosa que legítimament podíem desitjar, darrera d'aquella Comissió hi havia un Govern, i nosaltres hauríem acudit més aviat a aquest Govern que no pas a l'arbitratge de cap President de Corts Constituents. I que teníem raó de fer-ho. Vegeu; era el mateix Govern que havia portat a cap l'Estatut, era el mateix Govern que contra les exigències d'una gran massa d'opinió, d'un gran nombre de Diputats de les Corts Constituents, potser diré que contra la majoria dels vots de les Corts Constituents, ens havia portat l'Estatut, i l'havia defensat, i havia junyit la seva vida a què aquest Estatut es portés endavant i a què les aspiracions de Catalunya fossin satisfetes. ¿Quin arbitratge millor podíem demanar que el d'aquest Govern que persistia després? En el si d'aquest Govern hi havia en començar, de Ministre d'Hisenda, En Jaume Carner. Hi havia al Ministeri d'Agricultura un altre català, Marcellí Domingo. ¿Per què haviem d'anar a buscar un arbitratge millor que el d'aquella Corporació que tenia en el seu si dos dels nostres, dos homes que estaven tan interessats com nosaltres en què anessin endavant les aspiracions de Catalunya, i, a més a més, rodejats per un conjunt d'homes que havien exposat llur vida ministerial per a treure aquest Estatut endavant?

Jo crec que l'impolític hauria estat desairar aquest

Govern, deixar de banda aquest arbitratge, i nosaltres en totes les hores amargues que hem passat allí, quan hem trobat alguna dificultat — i aneu a saber si és per això que els vots dels contraris s'han dividit —, cada vegada nosaltres no hem anat al President de les Corts Constituents, hem anat a trucar a la porta d'un català que es diu Jaume Carner, i hem anat a cercar un home que es diu Azaña, que ens havia defensat sempre, i aquests eren uns arbitratges els més poderosos per fer tirar endavant les aspiracions de Catalunya.

Però és que no tenim present una altra cosa. En cap d'aquelles qüestions en què la Comissió Mixta acordà definitivament, en cap d'aquelles qüestions no hi ha hagut discòrdia. Per tant, era impossible anar a demanar l'arbitratge per a dirimir una discòrdia que no existia. Quan ha sorgit la diferència ha estat quan s'ha tractat de funcions respecte de les quals la Comissió Mixta no era més que un cos informatiu. La Comissió Mixta en la valoració de serveis informa; la Comissió Mixta s'ha pogut anticipar a portar unes normes de valoració, que no havia d'haver fet el Govern, en vista que aquest Govern no les donava, però no ha fet més que informar i proposar allò que al seu entendre eren les normes que s'havien d'aplicar, però això no ho podia aprovar més que el Consell de Ministres. I si en anar a judicar quines havien d'ésser aquestes normes, podia haver-hi una diferència al si de la Comissió, aquesta diferència no es podia portar a l'arbitratge del President de les Corts Constituents, perquè als arbitratges no s'hi porten les coses de caràcter informatiu, sinó les de caràcter resolutori.

De manera que en un cas no ens convenia, en l'altre no calia; en un cas era gairebé poc patriòtic acudir a aquell arbitratge, i en l'altre cas era inútil perquè no es tractava de funcions que es poguessin sotmetre a arbitratge de cap classe essent una funció merament informativa la de la Comissió Mixta, que encara està avui per resoldre.

Però aquesta qüestió té un aspecte que més clarament va plantejar el senyor Ventosa i Calvell. Ell ja no deia «arbitratge», va avançar una mica més i digué: «Si haviem de rompre, haviem de rompre des d'un principi». És a dir, que això implica la possibilitat d'una dificultat que no pot resoldre's i que no hi ha l'esperança de resoldre-la, ni tant sols amb l'arbitratge, i aleshores nosaltres haviem de fer valer el tenir, no quaranta, perquè no els teníem, però trenta quatre o trenta cinc vots que teníem, els haviem de jugar com una arma política per a obtenir allò que nosaltres desitjàvem. Amb l'arbitratge d'una banda, o sense ell, ja això era un tanto fort, això era una manera de jugar fort; podíem haver anat a aquest Govern Azaña, al qual devíem tantes coses, però que a l'últim podíem trobar-nos amb dificultats que no podíem resoldre, podíem anar a aquell Govern i dir-li: «O vénen aquestes valoracions, o s'acaben les oposicions estil Viñuales o nosaltres aquí plantejem un problema polític, ens retirem del Govern Azaña i de la coalició i ja veurem com arreglem aquestes coses que voleu tirar endavant». Això és una cosa que nosaltres podíem fer-la, però hem cregut que teníem que exhaurir tots els procediments, que teníem de gastar totes les armes, que teníem d'arribar fins a apurar els darrers termes de la

paciència abans d'anar a portar aquesta mena de conflictes polítics al Govern Azaña i a les Corts Constituents. Perquè s'ha de veure que ningú es pot desprendre de la seva posició política. Jo no sé si els senyors Diputats de Lliga Catalana s'haurien trobat en aquest cas amb una llibertat d'acció més gran que la nostra, però nosaltres homes d'Esquerra, els homes que sabíem la dificultat que hi hauria per substituir de cap manera que fos aquell Ministeri que teníem enfront de les Corts Constituents, ens hi havíem de pensar moltes vegades abans de portar a les Corts aquesta classe de conflictes. Perquè, ¿què hi vèiem després d'això? Després de jugar fort, després de dir-li al Ministeri Azaña «o ens fas això o et retirem el Ministre que tenim aquí que ens representa i retirem els nostres Diputats del Parlament», ¿què hi havia darrera d'això? ¿Quina possibilitat d'acció hi havia darrera d'això? ¿Nosaltres haviem d'anar a provocar la dissolució de les Corts, haviem d'anar a fer dissoldre aquell Ministeri retirant-li els nostres Diputats, donant un exemple de desagraïment, de manca de correspondència amb allò que aquelles Corts havien fet per nosaltres? Jo no hauria volgut acceptar pel meu costat la responsabilitat de portar conflictes d'aquesta classe, de provocar, d'anticipar la caiguda del Ministeri Azaña i la dissolució de les Corts Constituents; però el jugar fort era això. I aquesta cosa nosaltres no haviem de fer-la. (*Molt bé! en el banc del Govern.*) Havíem d'apurar fins al darrer recurs, fins la darrera hora, i aleshores encara en treguérem noves concessions. Aquest era el nostre deure, i aquesta era la nostra línia de conducta política.

S'ha fet, senyors Diputats, una tasca enorme. Deia el senyor Vidal i Guardiola l'altre dia, que havia tractat d'enfonzar la dent en aquesta massa ingent de les actes, i deia que amb algunes dificultats, lleugerament, passant per alt, ho havia pogut fer. Però no, no és aquest tot el treball de la Comissió Mixta. El seu treball es completa amb els inventaris, que ocupen gairebé tan d'espai com les actes de la Comissió o com n'ocupin tots els acords. En aquest sentit s'ha fet un treball ingent; i jo afirmo aquí que en tota la nostra vida política no hi ha cap precedent d'un treball com aquest, realitzat en deu mesos.

Però ara, se'ns diu: haviem de fer més. Ah! Jo també ho crec així, que haviem de fer més; també jo volia fer més, també volia avançar més. I quan es parlava, en nomenar-se la Comissió Mixta, de què estariem anys per realitzar els treballs a ella encomanats, per a realitzar aquesta tasca, jo expressava, illús com era, la meua esperança de què aquesta tasca s'acabés en un any. I si podíem fer més, ¿per què no s'ha fet? No hi ha dret a posar els homes davant d'aconteixements que no poden dominar i acusar-los per no haver-los dominat. No; no hi ha dret a fer això. Nosaltres ens hem trobat en una situació en què era impossible avançar més del que hem avançat, que ja és enorme les coses que hem pogut fer a desgrat de totes les dificultats amb què hem hagut de lluitar.

En primer terme, hem de veure quina era la constitució de la Comissió Mixta, integrada per dos subsecretaris, quatre directors, i tots els membres eren Diputats menys dos. De manera que tots els

seus integrants, fora de dos funcionaris que podien ésser rellevats del servei i dedicar-se a la Comissió Mixta, tots els altres eren homes que es veien reduïts per les corrents polítiques, i per les dificultats que tots recordaran, i a cada punt havien de deixar els treballs de la Comissió Mixta per assistir a les sessions de quòrum que s'intentaven una tarda, i com que no tenien resultat els intents, aquests s'havien de repetir l'endemà i el dia següent. I a cada moment havíem de conferenciar amb els dos Govern, perquè així com els representants d'aquí demanàvem instruccions al Govern nostre, els de l'altra part demanaven instruccions també al seu Govern, i ens trobàvem amb un Govern que es trobava preocupat per afers tan greus com el de Casas Viejas, i a cada moment s'anunciaven crisis que eren il·lusòries, però que moltes vegades plantejaven debats que s'enduïen tota aquesta gent i també se'ns emportaven a nosaltres a l'entorn d'aquells aconteixements reals als quals era impossible sustreure'ns.

I què més? Durant cinc mesos va estar malalt, i malauradament encara continua malalt, aquell home que era el nostre puntal dintre del Govern, el principal puntal: Jaume Carner. I vàrem estar sense comptar amb un Ministre de la naturalesa i de la relació política que teníem nosaltres amb en Carner, dintre d'aquell Consell de Ministres, en el qual ens havíem de valdre d'un home tan honorable i tan bon català com Marcellí Domingo, però que no està lligat amb nosaltres per interessos de Partit com ho està Jaume Carner.

I una altra dificultat va venir d'un fenomen que ja és impossible d'amagar, perquè crec que tothom ho ha suposat i fins em sembla que tots ho han vist. Mentre la qüestió de l'Estatut va estar davant de les Corts apareixia en front de nosaltres només el front polític, constituït per homes de Partit, que moltes vegades es veuen obligats a cedir, que moltes vegades es veuen obligats a congregar-se amb altres i a sotmetre's a influències que no responen al propi sentiment, però que les exigències de la vida política els obliguen a acceptar. Ja és difícil de lluitar amb una Assemblea de polítics; però quan aquesta primera línia de defensa, formada pels polítics contraris de l'Estatut, va ésser vençuda i traspasada, va quedar una segona línia de defensa; i aquesta sí que és més íntima i més profunda i, per tant, més difícil de destruir que l'altra. Em refereixo a la segona barrera defensiva que forma la burocràcia. I no dic això pel companys de la Comissió, perquè els companys de la Comissió s'han mostrat sempre a l'alçada de la seva missió i han correspost amb nosaltres sempre amb aquella generositat i amb aquella lleialtat, que era pròpia del caràcter amb què el Govern els havia portat a la Comissió; però darrera d'ells, darrera d'aquests companys de la Comissió, i també — per què no dir-ho? — darrera del Govern, moltes vegades encara més forta que el Govern, hi havia l'oposició sorda de la burocràcia, que pugnava contra nosaltres, de la qual nosaltres havíem d'arrencar la constitució d'aquells cossos que han estat i que són des de molts anys una cosa invulnerable dintre dels interessos de la política. I nosaltres sabíem que hi havia cossos que brunzien a l'orella del Ministre les idees de l'oposició, que li presentaven dificultats, que treballaven a la premsa i que eren més forts, però molt més forts que aquell

Ministeri que semblava que els havia d'ofegar a tots. I jo crec més que això: crec que aquell home formidable, aquell gran polític de la República, que va poguer vèncer en les Corts en batalles parlamentàries els que se li oposaven, que amb la seva oratòria va fer callar tots els crits de l'oposició, que va vèncer totes les obstruccions que se li varen presentar, aquest home, després d'haver vençut els polítics i d'obtenir-ne dos dies abans un vot de confiança, va haver de sucumbir, perquè existia una cosa sorda que s'oposava a la seva marxa, va haver de sucumbir a la organització d'un Ministeri que estava darrera del senyor Viñuales. I aquesta va ésser la darrera cosa definitiva que va fer caure aquell home tan fort com era Azaña.

Doncs, hem de comptar, senyors — i dir-ho clar, jo crec que no és una cosa mancada de diplomàcia, que en el moment de dir-ho aquí tan descobertament no poso en perill ni entrebanc la vida de la Comissió — hem de comptar amb aquesta veritat: és que hi ha una profunda oposició burocràtica, i aquesta s'ha manifestat de diverses maneres. La Comissió mixta coneix, pels grans coneixements dels seus membres, la forma i marxa de l'administració; però, a vegades, no basta conèixer-ne la forma i marxa, sinó que s'han de conèixer les dades. Se sap, per exemple, que hi ha un Cos d'enginyers de la indústria, però no sabem quants n'hi ha ni quins sous cobren ni on presten els seus serveis i altres dades. I això s'ha de saber concretament, i per saber-ho concretament s'ha de demanar. I cada vegada que s'havia de demanar una cosa, unes dades d'aquestes s'havia de reiterar una, dues i tres i quatre vegades l'ordre; i moltes vegades l'ordre venia faltada de connexió entre els elements que la componen i no hi havia manera de resoldre-la.

Aquestes immenses dificultats burocràtiques han estat el vertader obstacle perquè avancés més, perquè marxés més de pressa en la seva obra la Comissió mixta.

I, ¿per què no vencíem aquestes dificultats també? Aquests obstacles nosaltres els hem anat vençant pam a pam. Moltes vegades, per arrencar aquelles coses que no ens volien facilitar, s'enviava a algunes oficines gent nostra a realitzar el treball, a vegades eren funcionaris de la Generalitat que es ficaven, per ordre del Ministre, a les Oficines i registraven els llibres per a cercar les dades que calia davant de la resistència implacable de la burocràcia. Hem utilitzat tots els instruments, totes les armes que estaven a les nostres mans; i si no hem pogut fer més, senyors, és perquè hi han coses que estan per damunt de les forces humanes, de les possibilitats dels homes. I si heu de combatre'ns per això, feu-ho i sigui vostra la responsabilitat d'aquesta actitud; però jo em quedaré amb la satisfacció de què en aquest cas he complert amb els meus deures. (*Molt bé, molt bé, en la Majoria.*)

Anem a parlar ara d'aquesta qüestió d'Hisenda que no ja una vegada, sinó diverses vegades, ha encetat aquí el senyor Vidal i Guardiola.

Se'ns ha dit: «No heu obtingut res, tot això que us han donat són traspassos en el paper, mentre no vingui el diner no tindrem pròpiament traspasat un servei, dieu-nos quines quantitats us han pagat, què

és el que haveu portat aquí, perquè altrament no hi ha traspàs de serveis; i tingueu en compte — ens heu repetit una i moltes vegades, com si això no estés també en la nostra convicció — que sense hisenda no hi ha autonomia i que mentre ens donin serveis sense els diners ens hauran donat ben poca cosa.»

Jo em penso que aquests són els punts de vista portats aquí respecte de la part hisendística de l'obra de la Comissió Mixta, i, per tant, sobre l'actitud i l'orientació del Govern, per quant ha permès a la Comissió Mixta portar d'aquesta manera els seus treballs.

Nosaltres havíem proposat a l'Estatut de Núria, penso que tots ho recordareu, un sistema d'hisenda molt diferent del que ha estat aprovat en el traspàs. És deia que des del primer dia de l'any, no recordo si del 1931 o del 1932, però des del primer de l'any, totes les coses començarien a rutllar a compte de la Generalitat. Tots els ingressos que es fessin per l'Estat a compte d'aquelles contribucions que s'han de cedir, les recaptaria l'Estat, però serien abonades en compte a la Generalitat de Catalunya, i totes les despeses que es fessin amb motiu d'aquells serveis anirien a càrrec també de la Generalitat de Catalunya i quan s'hagués acabat el traspàs es faria una liquidació del compte, i si calia afegir quelcom ho afegiríem nosaltres, i si faltava alguna cosa, l'abonaria l'Estat.

Aquest era el procediment, i evidentment era millor que els imaginats després, tota vegada que era el més efectiu per a portar a terme la implantació de l'Estatut, però si no s'ha fet així, no és cosa que tingui res a veure amb la Comissió Mixta perquè ella no ha fet l'Estatut ni ha rebut l'encàrrec d'aplicar l'Estatut de Núria, sinó que havia d'aplicar l'Estatut de les Corts Constituents i el sistema donat per les Corts Constituents no era pas aquest.

Després es produí el Decret de 22 de novembre de l'any 1931, i en aquest Decret ja s'assenyalaren unes normes, es precisaren uns procediments, i la Comissió Mixta no ha tingut més remei que limitar-se a aquestes normes i seguir aquests procediments, i d'això n'ha resultat un sistema que ens podrà ésser favorable o que ens podrà ésser contrari, però que també és clar, perquè pugui entendre'l el senyor Vidal i Guardiola — que penso que si no ho ha entès o si ha dit que no ho entenia és perquè li ha convingut així per la seva posició enfront dels Projectes que hem portat endavant —, però penso que el senyor Vidal i Guardiola és prou intel·ligent perquè entengui perfectament com han anat les coses i com s'ha fet això que se'n diu el traspàs de la Contribució territorial.

El sistema que s'ha hagut d'adoptar consisteix — i no vaig a llegir a la Cambra una altra vegada totes les normes que he de suposar que ja coneix —, el sistema consisteix en què es facin els traspassos, en què es vagin portant els serveis a la Generalitat amb les seves despeses, i en fer, per altra part, una valoració, i quan s'hagi fet aquesta valoració llavors veure si la xifra del valor dels serveis traspassats és igual a l'import de la contribució, i des del moment en què això succeeixi, la contribució territorial començarà a cobrar-se per compte de la Generalitat de Catalunya.

De manera que si anem a valorar els serveis de seguretat i suposem que costa 30 milions de pessetes — nosaltres en demanem més i ells no n'ofereixen

tants i en dir aquesta xifra de 30 milions no voldria que es considerés que jo marco una posició i que si es pot sostenir mereixeré la censura, sinó que anuncio solament una hipòtesi —, si aquests serveis valen 30 milions de pessetes, en aquest compte imaginari que s'estableix, se'ns abonaran 30 milions de pessetes, i si els serveis de Justícia valen 4 milions de pessetes, seran 34 milions, i si vénen, com sembla, els serveis de carreteres amb algunes de les obres públiques annexes al servei de carreteres i valen 20 milions, tindrem 54 milions, sense comptar allò que puguin representar les altres coses d'importància més petita, com els serveis de beneficència i sanitat.

Doncs el dia que tinguem 54 milions, si és que la contribució territorial no produeix més — que crec que no produeix tant —, des d'aquell moment es començarà el traspàs efectiu de la contribució territorial; el primer dia del trimestre següent nosaltres cobrarem les contribucions i pagarem totes aquelles despeses. Aquest és el procediment que s'ha emprat. ¿I és això dir que no se'ns ha donat res, que no tenim una pesseta?

El Sr. VALLS I TABERNER: No gaires.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Em permet la V. S.? No crec que de les meves paraules se'n puguin desprendre aquestes afirmacions.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: De les de la V. S. no; de les del senyor Valls i Taberner, sí.

El Sr. VALLS I TABERNER: Són xifres molt hipotètiques les que esmenta la V. S. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats, parlem amb calma, que en penso que no costa molt d'escoltar i reservar-se per a contestar després, com he fet jo.

Quan se'ns hagin traspassat serveis que importin tant com la contribució territorial ens serà cedida, no perquè s'hagi d'acordar, sinó perquè està ja acordat, i d'això jo en dic traspàs del servei de contribució territorial. Serà cedida la contribució territorial i no s'ha aprovat solament això, sinó que s'han marcat totes les normes i fins es diu com passaran al nostre servei els empleats, que es farà amb els expedients que estiguin en curs, a favor de qui anirà el diner que resti a recaptar de pressupostos passats, com se disposaran les coses que en el Pressupost corrent interessin a les liquidacions passades. Tots aquests problemes relatius a la contribució estan prèviament acordats i solament manca aquesta materialitat que en un moment determinat tinguem ja traspassats, serveis que valguin tant com la contribució perquè aquesta passi a ésser nostra; però, entre tant, no es pot dir que no ens hagin donat res, i, si no, ¿amb què es paguen tots els serveis ja traspassats? No ens han donat els diners, però ells paguen serveis que estan a la nostra disposició.

En els serveis de treball mana avui el Conseller de Treball de la Generalitat i si s'ha de fer una destitució, si s'ha de fer nomenament el fa ell, i si s'ha d'adoptar una resolució també l'adopta ell i avui ordenem el servei amb la mateixa amplitud que tindrem el dia que definitivament es consideri nostre, no perquè no ho sigui des d'ara, sinó perquè àdhuc, tindrem diners en contribucions per a satisfer-ho. De manera que no

ens han donat diners, però els serveis de Sanitat, els serveis d'Indústries, els serveis de Justícia, des d'ara, els serveis de Treball, tots els serveis de Governació, tots els que ens han traspasat fins ara, els paga l'Estat i els manem nosaltres. No sé si hi pot haver alguna cosa obscura en aquest procediment, que, al contrari, em sembla perfectament clar; perquè tant se val que ens donin els diners com que ens ho paguin en dinades; d'on resulta que no hi ha justícia en la crítica quan es diu «no han traspasat cap servei, no han donat res». No; el que manca és la llibertat de la distribució, i que el que paguen ells ho poguem pagar directament nosaltres. Això manca, però això no dóna dret a dir que no han traspasat res, que els traspasos són en el paper, que nosaltres no tenim la disposició de cap servei, perquè si no el paguem és perquè l'altre el paga, però tot es fa tal com ho manem nosaltres i tal com ho disposem nosaltres.

Aquest és el sistema que s'ha adoptat, sistema que no mereix un gran elogi; jo no l'elogio pas; jo l'exposo i dic que, donades les condicions en què se'ns ha obligat a traspasar i donades les condicions fixades en el decret del 20 de novembre, nosaltres no podíem fer més com a membres de la Comissió Mixta, perquè hem tret de totes aquelles normes, no separant-nos del camí estret d'aquelles normes, tot allò que es podia obtenir. Per tant, jo dic que en això no hi ha elogi ni censura, hi ha exposició. Si d'ella se'n desprèn un elogi, ens l'haurem merescut; si és una censura, també; però nosaltres no podíem fer ni més ni menys que allò que les normes que ens ha donat qui podia manar-ho, ens han permès de fer.

Respecte al volum de coses que s'han fet en aquests deu mesos i dies de treball de la Comissió Mixta del traspàs de serveis, senyors Diputats, quan us pogueu allunyar de la vostra posició política, d'aquest apassionament que porta al judici de les coses la política, quan pogueu considerar això fredament, haureu de reconèixer que s'han portat a cap coses que fa pocs anys semblaven impossibles, perquè en les discussions i en les crítiques i en aquesta defensa que jo he fet fins ara, ens limitem al treball de la Comissió Mixta que ha fet allò que podia fer, i altrament s'ha fet alguna cosa més.

Però es limita a això l'obra del Govern? En l'Estatut es deia que si la Generalitat de Catalunya ho proposava, es podria organitzar aquí una Universitat autònoma. I no hi ha ningú de vosaltres que no hagi sentit el desengany que això produïa, ni hagi deixat de considerar illusos als que ho havien proposat, que tothom els atacava i els deia «no haveu obtingut res». La censura més tremenda que s'ha fet als homes que intervingueren en la discussió de l'Estatut a les Corts Constituents, la censura més crua — al nostre cor potser la més justificada — és la poca cosa que havíem obtingut en els serveis d'Instrucció Pública. I bé, doncs, ara tenim en marxa una Universitat autònoma. Hi ha un Patronat, que ordena les coses, no ja sota l'autoritat d'un Ministre, sinó ni tant sols amb el coneixement del Ministre. Tenim una Universitat autònoma on la llengua catalana hi està respectada amb tots els honors que

podíem arribar a esperar els catalans. Tenim en marxa una Universitat autònoma, amb un Patronat, en el qual la nostra veu i el nostre vot — jo no vull dir si és decisiu o si no ho és — però el nostre vot és un vot que té tanta vàlua com el del que en tingui més. I quan tantes vegades hem somniat això, i no hem demanat i hem propugnat per això, i ara ho tenim, no hi ha dret a parlar de l'esterilitat de l'obra d'aquest Govern, que ha arribat a aconseguir aquesta bona ventura. A nosaltres se'ns va negar en l'Estatut tota intervenció en les funcions de l'Estat pel que toca al Primer i Segon Ensenyament. I després d'això, i malgrat això — jo no diré en contra d'això, perquè no vull donar armes als enemics de l'Estatut —, després, ha vingut un sistema de Patronat en el Segon Ensenyament i un altra sistema de Patronat en el Primer Ensenyament, per mitjà dels quals tota massa immensa d'aquesta obra de cultura que s'està desenrotllant a Catalunya, es fa amb tots els honors a la llengua catalana, amb tot el respecte a les nostres orientacions, manat o dirigit o intervingut per patriotes que mereixen la confiança i la simpatia de tots els homes que estem aquí, per judicar els seus actes. I no se'ns digui que això no té res a veure amb el Govern ni la Comissió Mixta perquè aquella iniciativa del Govern de la Generalitat en proposar la creació de la Universitat autònoma, el President del Consell de Ministres la va enviar a la Comissió Mixta, i fou una ponència de la Comissió Mixta — formada per un representant català i un representant del Ministeri d'Instrucció Pública — la que va redactar el projecte que aprovat pel Govern de l'Estat, ha portat l'organització del Patronat a la Universitat autònoma.

Però no n'hi ha prou amb això. Hi ha, a més, una Junta de Seguretat. No és digne dels que estem discutint la limitació de l'obra de la Comissió Mixta deixar de banda la Junta de Seguretat, que és una mena de segona Comissió Mixta creada per l'adaptació dels serveis d'Ordre Públic. Per aquesta obra de la Junta de Seguretat, avui, el comandament superior de l'Ordre Públic, està en les nostres mans, en les mans d'un representant elegit lliurement pel Govern de la Generalitat de Catalunya. A hores d'ara a Madrid s'està acabant, si no s'ha acabat avui, no ja la separació de funcions entre els serveis reservats a l'Estat dels que es passen a la Generalitat, sinó l'adaptació concreta dels cossos de Vigilància, de Seguretat i de Guàrdies d'Assalt; i està fet — no està aprovat però la ponència està feta —, a aquestes hores està fet, el traspàs de la Guàrdia Civil al Govern de Catalunya.

Doncs, senyors, tenim, com no hem tingut mai, com no esperàvem obtenir mai, tenim de quatre a cinc mil homes sota el poder de la Generalitat per conservar l'ordre públic a Catalunya, sense altra intervenció ni altra limitació que aquella relació estricta exigida per l'organització militar pel que toca a la disciplina dels Cossos que hagin passat al nostre servei; però l'ordenament, la direcció, la disposició del treball, el càstic, la censura, l'elogi, la distribució de forces, tot això estarà en mans del Govern de la Generalitat de Catalunya. I quan veig totes aquestes coses i veig que tenim els serveis de Justícia a

les nostres ordres i veig tot aquest exèrcit per conservar l'ordre públic i veig la nostra intervenció en les coses de la cultura, de l'Universitat i del segon ensenyament, amb els centenars d'escoles que ja funcionen sota les ordres i la direcció i amb l'orientació de persones que ens són afectes, jo dic que jo no sé comprendre com pugui dir algú que no se'ns ha traspassat res, que no s'ha fet res, que hem perdut el temps, que hem passat deu mesos sense fer res del que es podia fer. Senyors: no crec que hi hagi hagut mai deu mesos en la història de Catalunya en què un Govern català hagi fet tant per la nostra llibertat i perquè se'ns faci justícia. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

Ara jo pregaria, perquè per serenitat i per tranquil·litat que es tingui tothom té la seva ànima al seu lloc, jo demanaria al senyor Lluhi, que em permetés defensar-me d'aquell confusionisme que m'atribuïa. En parlar d'unes normes o d'una explicació meva referent a reglaments de Notaries, deia: el senyor Coromines ho va dir d'una manera confosa, com totes les coses d'ell. Si jo m'excedeixo en la defensa en tindrè prou amb què el senyor Lluhi obri una mica més els ulls del que els sol obrir per a girar full, però bé m'he de defensar d'aquest confusionisme que m'atribueix.

No, senyor Lluhi, jo crec que si peco d'alguna cosa és d'una excessiva claredat; i que aquesta claredat en les paraules i en les idees potser alguna vegada resulti en perjudici de la profunditat del pensament, que potser a còpia de voler ésser clar, resto massa superficial. Tothom té les seves avantatges i els seus defectes i jo reconec que aquest pot ésser un defecte meu; però que no ho és ni la manca de claredat ni el confusionisme. El que hi ha, senyor Lluhi, és que la V. S. té una manera de pensar, d'estructurar el seu pensament, que jo en diria geomètrica. Les seves idees tenen un caire excessivament acusat, les arestes del seu pensament són arestes de diamant, seques, trencades, i per aquesta manera de pensar d'ell i en oposar-la a la meva, naturalment, em troba confós. Però jo no sé si el secret de la interpretació està en el meu suposat confusionisme o en l'excessiva sequetat geomètrica del pensament de la V. S. Cadascú és com és: jo sóc així, jo portaré males conseqüències en les coses que se m'hagin encomanat, per raó d'aquesta hipotètica confusió. Ah!, però jo li aconsello a la V. S. que es malfi d'aquesta estructuració geomètrica del seu pensament, perquè això porta a l'escolasticisme, al menyspreu despòtic dels seus enemics, això és l'antidot de la pietat i de la gràcia. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

Hi ha en la meua manera d'obrar i de pensar i en la de la majoria dels homes, cosa que no es dona en el senyor Lluhi, una certa sinuositat humana del pensament, sinuositat que tenen totes les coses d'origen biològic. Desconfii, senyor Lluhi, d'aquesta manera seca de pensar que algunes vegades, en oposició a l'efervescència del seu cor, pot donar a les perspectives del seu pensament l'avidesa d'un paisatge llunàtic.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Això és pas-calà.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo dic aquestes coses, senyors, com una queixa, com una lamentació, i ho dic, no per la meua situació espe-

cial, sinó per la situació en què Catalunya posa els seus homes quan els té en el Govern. Son una mica excessius en la crítica i en la injúria. Als nostres homes, Catalunya, quan són morts, no els plany els monuments, en això hi tenim la mà trencada, no els plany els elogis, els homenatges, les estàtues, ni els records, posats en làpides per les parets; però mentre viuen els seguen l'herba sota els peus, els neguen aquelles facultats que fins els nostres enemics els reconeixen; els discuteixen la virtut privada i els la regategen i els bescanten i els fan patir i sofrir, i jo crec que alguna vegada, en alguna hora, després de tantes acusacions, després de sentir-se sota aquest pes feixuc de tanta injúria, els ha d'ésser permès que s'esbravin i diguin als que els judiquen, que també tenen els seus defectes en la seva manera de pensar i en la seva mala manera en quan a la forma de pensar. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

Jo he d'acabar fent un elogi, senyors Diputats, d'aquests homes obscurs que constitueixen la Comissió Mixta, i en l'elogi separeume a mi, que no parlo de mi. Tinc de parlar en elogi d'aquests homes que fa deu mesos que trefallen i que ni col·lectivament ni que jo sàpiga individualment han tingut una sola paraula per a defensar-se, quan fins en les files dels nostres amics, perquè jo ho he sentit darrera dels meus bancs, ho he sentit en anar a les nostres reunions polítiques, es produïa una mena de fredor, de rezel, de desconfiança respecte l'obra que han realitzat. En mig de totes aquestes coses aquests homes han mantingut el seu silenci i ho han fet, senyors Diputats, perquè han entès que el seu deure patriòtic els obligava a callar. I quan tantes coses tenien per retreure en el seu elogi per a merèixer l'agraïment de la pàtria, han callat, perquè han cregut que les seves paraules podien ésser un destorb per l'èxit d'aquelles negociacions diplomàtiques que Catalunya els tenia confiades. (*Aplaudiments en la Majoria.*)

El Sr. LLUHÍ: Demano per parlar.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Demano per parlar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lluhi per a rectificar.

El Sr. LLUHÍ: Senyors Diputats: Les VV. SS. es faran perfectament càrrec que després de l'eloqüentíssim discurs que avui ha fet el senyor Conseller de Justícia i Dret, sigui difícil la rectificació. Jo no podria mai voler lluitar, posar-me en situació de combat i de lluita, amb el senyor Pere Coromines, il·lustre escriptor literari de Catalunya, d'una extraordinària imaginació, i que, per tant, quan posa a contribució les seves dots literàries per combatre problemes polítics o jurídics, té una absoluta superioritat damunt meu, que jo ja sé per endavant que fatalment he d'ésser vençut. Jo, naturalment, no parlaré de paisatges, però sí, senyor Coromines que vull entrar en aquest problema que la V. S. ha plantejat.

La V. S., avui, com l'altre dia, no ha entrat en el fons dels problemes que li han estat plantejats. La V. S., amb una extraordinària eloqüència, ha pletejat les circumstàncies atenuants, ha fet una defensa de la seva obra a base de pletejar

les circumstàncies atenuants, i com que ho portava a dintre, com que la crítica que nosaltres havíem fet havia penetrat en el seu cor de patriota, ha sortit a última hora la queixa, i aquesta queixa s'ha concretat en una afirmació respecte el poble de Catalunya, sobre la qual jo desitjo opinar. La V. S. ha dit: A Catalunya fem una crítica dura, duríssima, dels homes mentre actuen, i després de morts, llavors els fem els grans monuments. Doncs bé, senyor Coromines, si la V. S. diu això del poble de Catalunya en sentit de crítica, si creu que això és un costum, una actitud equivocada en el poble de Catalunya, jo discrepo en absolut de la V. S. Per mi totes les possibilitats del poble de Catalunya, totes les possibilitats que en ordre a tornar a ésser un poble que marqui el seu pas per la història, té avui dia el poble de Catalunya, vénen de què s'accentui aquesta actitud de crítica de la qual la V. S. es queixava. A Catalunya els homes que ocupen els llocs de govern han d'ésser objecte d'una crítica duríssima, perquè a Catalunya no és fàcil que per ara els homes polítics puguin parlar gaire de què són homes d'Estat, homes d'Estat en el sentit de què s'adhereixen de tal forma a l'Estat que posen les coses collectives, els interessos collectius en tots moments i sempre, per sobre dels seus interessos particulars, que saben sostreure les seves conveniències particulars per a rendir-les absolutament a l'Estat, i fins que Catalunya aconsegueixi una formació així, fins que Catalunya — els seus homes fent una crítica dura, una crítica d'Estat — pugui aconseguir d'ells que es prenguin les coses de l'Estat amb la seriositat, amb el zel que requereix, fins aquest moment Catalunya no podrà altra vegada pensar d'una manera seriosa en ocupar un lloc en la història, que és el que nosaltres volem. Es per això que quan la V. S., no sé si per a fer-me un greuge, em volia dibuixar a mi com un home de tipus geomètric, que volia jo accentuar encara els caires del meu caràcter en quant acusava l'actuació del Govern de Catalunya en la qüestió del traspàs de serveis, jo crec, que la V. S. feia de mi un gran elogi; perquè en aquest Parlament, el que cal més és que la crítica dels homes de Govern sigui, tan forta, tan temuda que els obligui constantment a posar una atenció en els seus actes, que faci que resultin la manera més probable, la manera més eficient, perquè aquests actes corresponguin a les aspiracions de Catalunya.

Es per això que aquí vaig plantejar, en nom dels meus companys de Minoria, el problema concret de l'obra del Govern en el traspàs de serveis, i és per això que tot el tema ha de girar sobre problemes concrets, i, sentint molt desplaure la V. S., si una cosa jo vull en aquesta rectificació, és matisar, és accentuar els meus caires geomètrics. I per això, senyor Coromines, li he de dir que la V. S. sols ha pletejat amb una extraordinària eloqüència les circumstàncies atenuants, aquestes atenuants hi són, car els que fem la crítica del Govern, al menys els que la fem des d'aquests bancs, reconeixem l'oposició que la Comissió Mixta, àdhuc el Govern de Catalunya, trobava en la seva obra, car molts de nosaltres l'hem viscuda, aquesta oposició, al Parlament i al Go-

vern de Catalunya; per això, per endavant ja descomptàvem totes aquestes circumstàncies atenuants.

La V. S., constantment, s'ha situat com a membre de la Comissió Mixta, i jo he de dir que això no era legítim des d'aquest banc, això no li era legítim a la V. S.; perquè si la V. S. ha fet un elogi de la Comissió Mixta, jo l'accentuo, es a dir la V. S., com a membre de la Comissió Mixta, com tots els altres components de la Comissió Mixta, té el meu vot per al seu nomenament, i com que tenen tots el meu vot unit al seu nomenament, ni ara me'n desdic ni me'n he desdit mai. Per tant, jo encara, ara, estic satisfet d'haver donat el meu vot favorable a què la V. S. pertanyés a la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis, perquè la capacitat de treball de la V. S., com els seus coneixements tècnics en moltíssimes de les qüestions a tractar per aquesta Comissió Mixta, jo ho vaig reconèixer aleshores i no reculo fàcilment els meus actes. En el que jo — i en això permeti'm que li digui, dirigint-li no un atac personal, sinó una apreciació personal de les seves qualitats — en el que jo ja no estic d'acord i no hauria donat mai el meu vot, és en què la V. S. pogués portar una tasca de direcció dintre de la Comissió Mixta, i molt menys per la seva incompatibilitat en aquesta tasca i direcció, perquè reflectaria en el Govern de Catalunya; perquè, jo que li reconec, perquè les he vist d'aprop, les seves dots i capacitat de treball, que li reconec també extraordinària competència en moltíssims dels problemes plantejats a la Comissió Mixta, jo, senyor Coromines, sento haver-ho de proclamar, però és un íntim convenciment meu, no li reconec dots de direcció, i la responsabilitat de la V. S. en assumir aquesta direcció és greu, perquè hi havia la mateixa incompatibilitat. Jo crec que la V. S. dintre de la Comissió Mixta hauria prestat extraordinaris serveis a Catalunya si s'hagués situat en una zona més elevada per a veure els problemes i poder-los plantejar d'una manera freda, d'una manera aliena als extraordinaris i nerviosos debats dintre de la Comissió, i llavors els consells, les directives, les actituds que la V. S. hagués indicat que s'havia de marcar, perquè fredament i des d'un pla superior s'haguessin vist els problemes tal com la V. S. els plantejava, haurien prestat un servei d'extraordinària eficàcia per a Catalunya. Perquè jo no crec a la V. S. un bon diplomàtic, no el crec amb dots per a portar una direcció en problemes d'aquesta naturalesa...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Era el Govern qui havia de reconèixer aquesta capacitat.

El Sr. LLUHÍ: El senyor Coromines es defensa per si sol i crec que la defensa de la V. S. el que podria fer és encara empitjorar la qüestió.

Jo el crec amb capacitat extraordinària de treball i amb coneixements per a produir una tasca fructífera dintre de la Comissió Mixta i crec que utilitzant això amb una direcció freda i serena que hagués portat sobre si la responsabilitat de tota l'actuació, els fruits haurien estat els que Catalunya esperava i que la V. S. mateix desitjava poder donar.

Tant és així, que la V. S., fa poc, fa breus moments, ha fet una afirmació que és tota l'explicació

del seu discurs. Ha dit: Nosaltres, com a membres de la Comissió Mixta, creiem que no podíem haver fet més. Jo també ho sotscric, això. La V. S., com els restants companys de la Comissió Mixta, com a membres d'aquesta Comissió, crec que no poden haver fet més del que han fet. Ah!, però crec i afirmo i sostinc avui, després de les manifestacions de la V. S., com després de les manifestacions que va fer el senyor Conseller Primer, que el Govern de Catalunya podia haver fet moltíssim més.

Deixant a part aquest aspecte, portat una mica per la manera com la V. S. ha acabat el seu discurs, vaig a contestar a la intervenció de la V. S. de l'altre dia. Sobretot jo crec que és interès de tots en aquesta interpellació arribar a sortir del confussionisme en què la V. S. es mou sempre en qüestions polítiques, i, naturalment, vaig a precisar. Crec que després de les manifestacions, després dels discursos que ja s'han fet, el que cal, el que és útil, és precisar. No entraré, per tant, en algunes de les equivocacions o errors en què jo crec que la V. S. ha incorregut en l'explicació històrica que va fer del procés de creació i de treballs de la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis. La V. S. va combatre aquell Decret; la posició polèmica de la V. S. era excessivament fàcil. La V. S. combatia aquell Decret creant la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis, i comparant-lo amb què? El comparava amb l'Estatut de Núria i el comparava amb el dictamen de la Comissió parlamentària. No, senyor Coromines; no, senyor Conseller de Justícia i Dret; aquesta no era una posició polèmica adequada. La V. S. havia de combatre, si volia, aquest Decret comparant-lo amb les disposicions de l'Estatut de Catalunya tal com fou aprovat per les Corts Constituents, i és comparant-lo amb aquest Estatut, en el qual es disposa que el Govern decretarà les normes amb què haurà d'actuar la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis, que la V. S. havia de fer la crítica del Decret creant la Comissió Mixta. Jo ja sé que era un dret que teníem els catalans, que es va exercir i que va donar fruits, en crear-se la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis, el Govern, d'una manera unilateral, no donés les normes sobre les quals aquesta Comissió havia d'actuar, perquè si fou sustreta a la discussió, sempre bilateral de dues parts contractants, els catalans i els restants Diputats de les Corts, la discussió de les normes sobre les quals havia d'actuar la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis, no fou perquè després ho lliuréssim a mans del Govern de l'Estat perquè d'una manera unilateral i per si sol pogués dictar aquestes normes. Però és un fet que davant del gran volum d'esmenes, de proposicions, d'articles nous que sorgien a l'entorn dels articles transitoris de l'Estatut, de comú acord es va acordar deixar al criteri del Govern, a la facultat del Govern de la República, el que dictés aquestes normes a base de què fossin respectades en l'essencial, a part de les normes que venien en l'Estatut de Núria; però aquestes, com les que hi havien al dictamen de la Comissió d'Estatut, eren unilaterals, perquè en el dictamen de la Comissió d'Estatut nosaltres tinguérem la sort de què, convençuts els Diputats i els altres companys de la Comissió d'Estatut, aquestes normes fossin objecte d'una gran discussió, tal com han vingut després en l'Estatut de Catalunya, fossin objecte de les degudes revisions dintre de la Cam-

bra. Per tant, no hi havia dret a exigir, i la V. S. ho sap perfectament.

(*Ocupa la Presidència el Vice-president primer, senyor Serra i Húnter.*)

En canvi, la V. S. sap que tampoc no es podia permetre que d'una manera unilateral i per si sol, el Govern de la República es considerés autoritzat per a dictar aquestes normes. Aquesta és la crítica que la V. S. ha fet del Decret creant la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis, i jo li prego que quan critiqui, com en aquest cas, procuri ésser sempre precís, perquè pot ésser una gran facilitat polèmica — i aleshores els debats en aquesta Cambra no tindrien cap utilitat pràctica — recórrer al recurs de comparar el Decret creant la Comissió Mixta, no amb el text de l'Estatut, que és el vigent, sinó amb aquell altre. Jo el que vaig afirmar i afirmo és que el Decret creant la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis reservava l'essencial, que era la facultat executiva en tot el referent a l'adaptació de serveis; perquè si no, aleshores el Govern de la República decidia per si sol? Teòricament sí, pràcticament decidia amb un acord o comunicació amb el Govern de la Generalitat; així fou i continua essent encara.

He de recollir abans d'entrar en els temes més precisos i concrets objecte de la interpellació, algunes de les manifestacions que la V. S. també va fer en el seu discurs l'altra tarda. Una d'elles, per exemple, quan afirmà, jo crec que d'una manera exagerada, que era únicament i exclusivament responsable el senyor Azaña del text de l'art. 16 de l'Estatut.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: D'una part.

El Sr. LLUHÍ: Ni d'aquesta part. La V. S. sap perfectament que fou objecte, aquest article, d'una sèrie d'elaboracions, podríem dir-ne dintre del laboratori, i que a darrera hora intervingué, potser, segurament, la redacció del senyor Azaña, però a la qual la V. S. va donar la conformitat oberta, és a dir, que si el senyor Azaña va fer aquesta redacció, no la imposà, i pel sol fet de no haver-la imposada, un esperit de justícia obliga a dir que no és responsable exclusiu d'aquest article, i essent jo el que hi tinc menys responsabilitat, comparteixo la que em correspon per haver-lo votat.

La V. S. em va atacar en un aspecte que jo penso que després d'aquestes manifestacions breus que vaig fer, quedarà ben aclarit. La V. S. va afirmar: «No vaig rebre instruccions jo del Govern del qual la V. S. fou Delegat o Cap del Consell, com es deia aleshores, mentre la V. S. ocupà aquest càrrec». Si això ho deia la V. S. per creure que aquell Govern no tenia un pensament, no ve al cas. Jo vaig afirmar des del primer dia, i aquí estan les meves paraules al DIARI DE SESSIONS, que aquell Govern tenia un pensament que es desprenia de les seves paraules i dels seus actes, els quals actes es traduïren en la posició d'igualtat que hi havia dintre de la Comissió, perquè no existia cap incompatibilitat, i en manifestacions fetes per mi en vigílies, pocs dies abans de la crisi — perquè en total aquell Govern actuà vint-i-un o vint-i-dos dies —, a membres de la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis, un d'ells, el senyor Turell, deia que jo creia que, naturalment, allò jo ho hauria posat en marxa si hagués continuat aquell Govern, era que no s'havia de portar

a efecte cap traspàs de serveis si no es posaven d'acord sobre les normes de la valoració. La V. S. aquesta tarda ens explicava el que es fa. Evidentment, no es pot sostenir que la Generalitat hagi de substraure dels seus recursos els necessaris per a atendre les despeses dels traspàsos que es realitzin. Però, ¿aquests serveis estan dotats d'acord amb el Pressupost de l'Estat d'aquest any? Ah! això era el que temia el senyor Turell, era la interpretació castellana de l'art. 16 de l'Estatut, i aquesta interpretació, pel que s'està veient, és la que s'està posant en pràctica. La V. S. encara no fa mitja hora ens ho explicava, i aquí està la gravetat del problema, i aquí estava des del primer moment; no és vist per mi, que no em vull atribuir llores que no em pertanyen, m'ho va fer notar el senyor Turell i des d'aquell moment jo vaig dir: «Ah! això s'ha d'esbrinar immediatament, parli'n amb el senyor Coromines. Perquè si aquesta interpretació hagués de prevaler, l'Estatut seria un fracàs des d'ara, i, per tant, no val la pena de continuar. És un problema polític que s'ha de plantejar dintre de la Comissió de Traspàs de Serveis, i que s'ha de resoldre». I, exactament, ho vaig dir al senyor Sbert i al senyor Moragues. ¿Es que no s'està fent el traspàs de serveis i la valoració a base del que fa referència al Pressupost actual? ¿No és això precisament el que volien ells? Aleshores vegi la V. S. la responsabilitat que representa que la interpretació catalana a l'art. 16 de l'Estatut, encara a aquestes hores estigui al marge i corrent els vents d'un temporal que la V. S., quan volia fer-ho amb circumstàncies atenuants, presentava bastant clares totes les possibilitats que anaven venint en contra de Catalunya amb un canvi de situació política que s'anava creant. I això es produeix estant pendent tot el que pugui ésser la possibilitat d'un bon Estatut o el que pot ésser un fracàs de l'Estatut de Catalunya.

He de recollir un moment, perquè li vaig fer una interrupció sobre el particular, l'allusió que em va fer a la conversa meua amb el senyor Sánchez Roman. Jo recordo — i ho he volgut comprovar — molt clarament aquesta discussió meua amb el senyor Sánchez Roman. No es referia a aspectes i reglamentacions. Es tractava que quan la Generalitat tenia l'execució de Lleis, volia el senyor Sánchez Roman que l'Estat tingués una facultat inspectora d'aquesta execució, i si no estava d'acord amb la manera com la Generalitat executava, abans que es recorregués al Tribunal de Garanties per a discutir si era feta d'acord amb la Llei, podia l'Estat suspendre l'execució. Aquest era el fons de la qüestió que es debatia, i, naturalment, vaig defensar jo en aquells moments, en nom de la Comissió, el nostre punt de vista, és a dir, donant-li la interpretació d'un article de la Constitució de Weimar que hi fa referència, perquè el senyor Sánchez Roman es recolzava en un article que li era contrari. Jo deia: «No; l'execució, en un principi autonomista, la fa lliurement la Generalitat, però té l'obligació evident de fer-ho d'acord amb les Lleis que executa. Si no es fa així, ¿quina intervenció correspon al Poder executiu? És el Tribunal de Garanties el qui pot dictar les ordres de suspensió». Tota aquesta discussió va en contra de la interpretació que la V. S. donà l'altra tarda respecte a l'execució de les

Lleis, problema del que ara entrarem a parlar. La V. S., l'altre dia, accentuant el seu habitual confusió-nisme, féu afirmacions gravíssimes en aquesta Cambra, de les quals vaig a parlar. La V. S. va fer, com a primera afirmació, la següent: «Els acords de la Comissió Mixta que fan referència a la vigència de Reglaments en problemes, en serveis, la legislació dels quals correspon a l'Estat, neix d'aquell principi sentat a l'Estatut de Núria — diu la V. S. — que mentre en el què de legislació, execució i reglamentació sigui de la competència de Catalunya, i Catalunya no hagi legislat o reglamentat, estaran vigents les Lleis i Reglaments de l'Estat que no tenen res absolutament a veure amb el problema. Però aquestes no existeixen, senyor Coromines. En l'Estatut actual, al qual la V. S. s'ha de referir, es diu: «En tant que no es legisli sobre matèries de la seva competència, continuaran en vigor les Lleis actuals de l'Estat que es refereixen a les expressades matèries i correspondrà la seva aplicació a les autoritats i organismes de la Generalitat, amb les facultats que actualment tenen assignades les de l'Estat». O sigui que tota la potestat reglamentària, no té una sola referència a l'actual Estatut en quant hagi d'exercir-se aquí, i mentre Catalunya l'exerceixi, la potestat reglamentària és de l'Estat; i aquesta és una referència que la V. S. fa en el seu discurs, que jo desitjaria que m'indiqués en quina paraula, en quin apartat, en quin text de l'actual Estatut la V. S. ho recolza.

I anem ara als càrrecs concrets de transigència excessiva d'interpretació minimalista de l'Estatut que s'han fet en aquesta discussió; i anem a veure les contestacions que la V. S. ha donat.

La primera i més interessant, perquè és la inicial, fa referència a la declaració que es fa en fer el traspàs de serveis del Notariat; és d'una gravetat extraordinària. En aquesta afirmació es diu: «Entiendo comprendidos en el concepto genérico de Leyes, los reglamentos del Estado, y, en especial, el que actualmente rige para el Notariado».

Aquesta, senyor Conseller de Justícia i Dret, era l'acusació que es feia respecte a una afirmació de la Comissió mixta de la qual nosaltres en treiem dos aspectes: un, que no tenia facultat per fer-ho, i la V. S. no diu res; i segon aspecte, que aquesta afirmació, cas que hagués tingut facultat de fer-ho, representava una interpretació mínima del text de l'Estatut, una interpretació no catalana del text de l'Estatut. I aquest és el problema que hi ha plantejat. ¿Aquesta afirmació, té facultats la Comissió per fer-la? La V. S. pot contestar amb un monosílab. ¿Aquesta interpretació és la que permetria estar d'acord amb el text de la Constitució i de l'Estatut? Una altra de les afirmacions aquesta, que la V. S. també pot contestar amb un monosílab.

No és menys greu també l'explicació que la V. S. dona, quan la V. S. contesta o pretén contestar les afirmacions fetes respecte el traspàs de serveis en la qüestió de treball. Allà vaig sostenir que s'agreuja aquesta trinxera que ja s'havia perdut. Allà es manifesta que la Generalitat, per acord de la Comissió mixta, ve obligada a complimentar les Lleis i Reglaments. Aquesta és l'afirmació que es fa en aquest traspàs. I la V. S., què contesta? Contesta tan sols d'una manera confosa, i ho vaig a provar. La V. S. contesta

dient: «La Comissió Mixta es va trobar amb què a l'anar a aplicar un servei no solament havia de respectar les Lleis que havia dictat la República per a l'ordenació d'aquests serveis, sinó que algunes vegades havia d'aplicar els Reglaments que encara tenia vigents l'Estat i aquest punt de vista no era exclusivament propi. Aquest punt de vista era el que ja venia determinat en l'Estatut de Núria, perquè en el mateix Estatut de Núria ja es deia això: "Mentre el Poder Executiu de Catalunya no dicti les disposicions reglamentàries que d'acord amb aquest Estatut li pertocquen, continuaran en vigor les emanades del Poder de la República"». Com deia abans, en l'Estatut actual d'això no se'n diu res, i la V. S., que li agrada molt, li agrada fer incursions en l'Estatut de Núria, no ha de fer servir aquest Estatut perquè es doni una interpretació contrària als nostres interessos, a l'Estatut de Catalunya i jo afirmo que en l'Estatut actual de Catalunya no existeix aquesta disposició que apareix en l'Estatut de Núria; i, per tant, totes les disposicions de caràcter executiu, mentre Catalunya no les dicti, no tenen obligada execució a Catalunya. I deia més, la V. S.: «Es a dir, que ja no hi ha solament la reserva que fa la Constitució pel futur, a favor del Govern de la República per a dictar aquells Reglaments que entengui necessari aplicar i dictar per a l'aplicació de les seves Lleis, sinó que hi havia que en el moment del traspàs havíem d'aplicar Reglaments que llavors eren l'única ordenació existent mentre Catalunya no en fes una altra. I hem de dir que no a altra cosa poden referir-se aquestes sumissions del Poder de la República als Reglaments que hi hagi vigents en l'època de l'adaptació dels serveis.» Es aquesta una afirmació gravíssima de la V. S. ¿En què la recolza? ¿En quins textos legals, estatutaris o de la Constitució la recolza? I acabava dient la V. S.: «No pot sustentat-se altra cosa perquè, si no, tindria absolutament raó el senyor Lluhi en dir que nosaltres hauríem fet una cosa incomprendible si el Govern de Catalunya acceptava que ell no podia reglamentar l'execució de les Lleis.»

I aquí comença el confusionisme, senyor Conseller de Justícia i Dret. Jo no vaig sostenir en cap moment del meu discurs, i el text consta en el DIARI DE SESSIONS, que el Govern de Catalunya acceptés que ell no podia reglamentar l'execució de les Lleis. El que vaig plantejar, i ha quedat en l'aire i és convenient que es concreti, és el següent problema: La Comissió Mixta, segons la V. S., i jo també participo d'aquest criteri, té funcions arbitrals. La Comissió Mixta ha d'aclarir, en fer el traspàs de serveis de Treball, si la Generalitat estarà obligada a aplicar les Lleis i els Reglaments. I dic jo: No, respecte totes les Lleis, sinó en les Lleis de Treball. ¿La V. S. creu i considera que, després d'aquesta declaració de la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis, el Govern de Catalunya pot fer Reglaments modificant els Reglaments de l'Estat? Pregunta concreta que, com les altres, la V. S. em pot contestar amb un monosíllab.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí.

El Sr. LLUHÍ: Sí? Molt bé, ja en treurem

conseqüències. Així, jo pregunto, com a deducció normal de la contestació de V. S., si el Govern de Catalunya pot fer això, ¿què vol dir la declaració que fa la Comissió Mixta?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Mentre no n'hi hagin d'altres, aplicarem aquelles; però quan tinguem les nostres, aplicarem les nostres.

El Sr. LLUHÍ: La cosa queda clara amb la interpretació de la V. S., però no és dar el text de la Comissió Mixta. I no tan sols no és clar aquest text, sinó que ja veurem si aquesta interpretació de la V. S. pot prevaler. Si és així, ¿per què no es feia així? Perquè el que diu la Comissió Mixta és contrari a això, i la prova és la conseqüència que ve després. L'Art. 2.ª, relatiu al traspàs de Treball, diu: «La Generalitat exercirà les facultats que se li transfereixen en l'article anterior, amb subjecció als preceptes de les Lleis.» Ara la interpretació que la V. S. dona, és la següent: Que aquest, «exercirà» aquesta obligació imposada a la Generalitat, que val i diria mentre la Generalitat no reglamentí sobre les Lleis de Treball. Aquesta és la interpretació que dona la V. S.; però no és això el que diu el text de l'acord; i el text de l'acord podria dir-ho d'una altra manera. Ara bé: que la V. S. així ho pressuposi, està bé; però aleshores, ¿què vol dir l'extrem més important dels que vaig manifestar en la meua intervenció, l'acusació més important que es fa de transigència, que és el paràgraf darrer de l'art. 4.ª que diu que en tot cas el Ministre de Treball i Previsió, per moció o previ informe del Consell d'Estat, podrà dictar les normes d'interpretació o aplicació de les Lleis que cregui pertinents que hagin d'ajustar-se en el successiu als organismes de la Generalitat? Això és més del que el senyor Sánchez Roman demanava en aquella discussió tinguda amb mi. ¿Quina interpretació li dona la V. S.? Jo considero això gravíssim. I continuo afirmant que la interpretació única que hi ha d'aquest text és que a l'arbitri ministerial quedarà la manera de fer els Reglaments i per ordre ministerial es faran, i, en mèrits d'això, qualsevol Ministre del Treball de la República podria dictar ordres dient com s'han d'executar aquí les Lleis. Si la V. S. no creu que és aquesta la interpretació, ja se servirà posar-ho de manifest.

Però hi ha més. Anem ara a allò dels recursos. Aquí la meua sorpresa és fantàstica, perquè jo mai no podia imaginar que el fet que en una Llei de l'Estat anterior a l'Estatut es digués que el Ministre del Treball de la República resoldrà els recursos, volgués dir que és al Ministre al que correspon l'execució dels recursos. Aquesta afirmació que va fer la V. S., és fonamental i la interpretació del que la V. S. va dir l'altre dia, de les paraules de la V. S., es la següent: En la Llei a què la V. S. fa referència, en aquesta qüestió de treball, surt reiterades vegades, surt més de quaranta vegades, les funcions del Ministre del Treball i Previsió de la República, i totes aquestes funcions, en gran part, menys allò que fa referència als recursos, ha estat traspassat a la Generalitat. La V. S. va dir textualment: «i aleshores nosaltres varem poder fer un argu-

ment de fet, perquè de dret no en teníem, d'argument.»

Jo dic a la V. S. que mediti sobre això i que en la resposta que doni procuri fonamentar-la sobre temes concrets, procuri profunditzar tota la importància del problema, perquè resulta que si el criteri de la V. S. prevalgués, no s'hauria fet un traspàs autonòmic en la qüestió de treball, sinó que s'hauria fet simplement una delegació de serveis.

No s'ha aplicat l'article 15 de la Constitució i el de l'Estatut que divideix de tres maneres la competència de l'Estat i la del Poder autònom. S'ha parlat de l'article 18 de la Constitució que permet la Delegació de serveis, i jo pregunto a la V. S.: Si el concepte de la V. S. prevaleix, ¿què passarà en el traspàs de serveis en la qüestió de la Llei d'associacions o en la de Premsa? ¿Què farà aleshores el senyor Conseller de Governació de Catalunya? ¿Es que existeix en tota la legislació de l'Estat, feta quan no existia l'autonomia, i no s'hi parla sempre de què el Poder executiu està en mans dels Ministres, que són els representants del Poder executiu, i, per tant, no hi ha possibilitat d'autonomia distribuint competències en l'execució de les Lleis?

Són tan enormes les raons jurídiques que la V. S. va donar, que li prego que les repassi i les judiqui, perquè si la interpretació de la V. S. prevaleix, jo afirmo que l'article 15 de la Constitució no té cap sentit, i que l'Estatut de Catalunya, tal com va ésser concebut a Núria, no té tampoc sentit en parlar de l'execució de les Lleis, perquè llavors existiria la manera de poder fer desaparèixer el contingut autonòmic de l'Estatut i ens hauríem convertit en uns simples delegats de serveis que podria reprendre la República.

Jo buscaré una interpretació, una explicació, però repeteixo que si prevalgués el seu criteri, el triomf dels antiautonomistes seria immens.

La V. S. diu que hi ha una Llei, no un Reglament — això ningú no va sostenir-ho — la del 27 de novembre del 1931 renovada en aquest punt per una altra Llei que va ésser una mena de resum, un compendi de diverses Lleis, del març del 1932, on es regula com es tramitaran aquests recursos i es diu en cada cas que els recursos aniran al Ministre del Treball i aquest resoldrà previ informe que haurà de donar el Consell de Treball. Això ho deia una Llei que nosaltres, pel mateix contingut de l'Estatut, hem de complir, perquè l'execució la tindrà la Generalitat amb subjecció a les Lleis de l'Estat. És més: Aquí fa una referència, que no ve al cas esmentar, i acaba la V. S. dient «i aleshores varem poder fer un argument de fet perquè de dret no en teníem». Jo repeteixo que tot el traspàs de serveis de treball en quan fa referència a Jurats Mixtes, al nomenament de Jurats Mixtes i a la intervenció que el Ministeri del Treball té en aquestes funcions i que en l'acord de la Comissió Mixta de Traspàs, aquest facultat el Conseller de Treball perquè procedeixi, no segons la interpretació de la V. S. com a concepte autonòmic, sinó com a delegació de serveis. És més encara: La V. S., portat potser per un impuls polèmic, ve a sostenir que gràcies a la extraordinària capacitat de treball, gràcies

a la extraordinària capacitat d'energia i combativitat del Govern de Catalunya, se'ns permet, no pas tenir l'apariència d'una intervenció en aquesta qüestió, i poguem nosaltres resoldre alguns recursos; però segons diria, això és una cosa de gràcia, perquè arguments de dret no en tenia cap la V. S. Doncs bé; jo afirmo que respecte d'aquest particular desitjaria una explicació més clara de la V. S., perquè aquesta afirmació és contrària a l'esperit de l'Estatut de Núria, és contrària a l'esperit de la Constitució i al de la República.

En quant al Notariat, jo he repassat les meves paraules, que suposo que la V. S. les va retreure per a formular una mena d'acusació, i resulta, mirats els antecedents, que la V. S. recordarà i lleialment reconeixerà, que el dictamen de la Comissió va desaparèixer, que es va crear un Comitè de representants de les Minories que formaven el Govern Azaña, els quals, davant de l'obstrucció que es feia, anaven aglomérant els articles de l'Estatut i en un sol en resumien diversos cercant punts de vista transaccionals. Això es va fer, i en cap de les ponències formaven part els companys de la Comissió d'Estatuts. En el text no es parla de la fe pública. El senyor Hidalgo presenta una esmena que diu, per endavant, que retirarà, a base de què havia vingut a veure'm per parlar-me el senyor Guerra del Rio, i va dir-me: Tingueu l'atenció de fer veure que accepteu quelcom del que diu el senyor Hidalgo i que d'aquesta manera es donaria per satisfet i la retiraria. La posició del senyor Hidalgo era que si s'establí un sistema de notariat a la Generalitat de Catalunya, al marge del Notariat d'Espanya, que en tractar-se de les oposicions, així com tots els catalans podien oposar a les notaries d'Espanya es tractés amb un peu d'igualtat els que de fora vinguessin, per a prendre part a oposicions i concursos. I jo dic, senyor Coromines, jo sostinc, que una interpretació recta del text del dictamen, com de les paraules meves, no permet deduir la vigència dels Reglaments del Notariat, que es parli de concursos i que es pugui sostenir el que va dir la V. S. sobre el particular, perquè, acceptant els Reglaments del Notariat que parla de concursos, podia venir una nova Llei regulant-ho, i jo dic que mentre en fer aquests concursos s'hagués trobat una fórmula d'equitat entre els concursants de la Generalitat i els de la resta d'Espanya, hàviem complert amb el text de l'Estatut de Catalunya. Però, a més, la V. S. dedueix de les meves paraules una altra acusació, i jo em veig obligat a pregar-li que sigui més clar i que digui en quins punts de les meves paraules hi veu motiu per a treure'n conseqüències tan contràries a les meves apreciacions en allò que fa referència a aquest punt.

En la tarda d'avui, la V. S. ha parlat del problema de la incompatibilitat. Aquest problema era per a mi una pedra de toc per a conèixer si existia al Govern de la Generalitat un pensament polític en tot allò que fa referència al traspàs de serveis. Però jo he de dir que les paraules de la V. S. no m'han pas convençut. Continuo creient que els primers arguments que la V. S. dona de quantitat de treball, són febles. Evidentment, es podia ésser, en quan a quantitat de treball, Conseller de Justícia i Dret, abans del traspàs de ser-

veis, i membre de la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis; que les raons que van donar els seus companys per influir en la V. S. a què continués essent de la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis — raons que jo comparteixo, perquè són les que jo vaig tenir per a nomenar altres companys, també, com la V. S., membres de la Comissió — no té res que veure.

Ara bé: Jo afirmo, després de sentir el discurs de la V. S. d'avui — raó de més que reforça la meua afirmació anterior —, que el fet sol que els representants de l'Estat es trobessin davant d'un Conseller, ja posava la delegació catalana en un peu d'inferioritat. Per què? Perquè la V. S., en el discurs de l'altra tarda, parlava dels tractes que van haver-hi en fer el traspàs de treball amb el Ministre del Treball de la República. Per tant, la V. S. no en va tenir prou en convèncer els representants de l'Estat dintre de la Comissió Mixta, sinó que en determinats moments va haver de recórrer a la segona instància i va haver d'anar a parlar amb el Ministre del Treball de la República. En els termes del vostre discurs de la tarda anterior hi ha diverses vegades aquesta manifestació. Doncs bé: aquesta segona instància és la que varen perdre els catalans, perquè quan va convèncer a la V. S. la representació de l'Estat, ja havia convençut també el Govern de Catalunya. A més, jo no puc fer el contraargument que feia la V. S. respecte a la coacció moral de dir: «Ah!, és que els representants catalans tenien prou energia i dignitat per fer les seves manifestacions». Evidentment; però això no vol dir també que tinguessin prou respecte i se sapiguessin situar prou dintre del pla que els corresponia, perquè la V. S. opinava una cosa en un moment determinat que ells consideraven que era una equivocació perquè representava una transacció i no el poguessin desmentir davant dels altres companys contraris. Aquesta coacció moral ha existit, perquè n'hi havia un que tenia molta més responsabilitat que els altres, n'hi havia un sobre qui, pel doble càrrec que tenia, pesava una gravíssima responsabilitat, i, en canvi, ells només tenien responsabilitat dels actes propis i de la seva estricta funció. És a dir, jo crec que aquesta afirmació de la incompatibilitat només la V. S. la podia desfer d'una manera, i és presentant el resultat dels treballs. Si aquests resultats de treball, els resultats obtinguts, no representessin, com representen en la qüestió de treball principalment, una interpretació mínima del text de l'Estatut — la V. S. no ho ha recollit, però que queda flotant i caldrà tenir-ho present — de no operar-se un canvi radical — perquè la V. S. no s'ha referit per a res al final del meu discurs, en el qual jo insinuava la possibilitat d'una solució —, la interpretació ja donada per la Comissió Mixta del text de l'Estatut en quant fa referència a execució de la legislació, a judici meu tindrà conseqüències importants per a Catalunya en altres traspassos que manquen. I és un deure evitar aquesta possibilitat que existeix, i jo ho afirmo i el temps — així que vinguin els traspassos que manquen — dirà si tinc o no tinc raó.

La V. S. ha parlat avui constantment com a membre de la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis. Jo lamento que això hagi passat, i ho lamento perquè la interpellació anava dirigida al Govern i la V. S. s'havia de cenyir, s'havia de limitar constantment, a parlar com a membre del Govern. La Comissió

Mixta no va ésser atacada, i és molt fàcil de fer la defensa de què no hagi estat atacada. A més, de la meua boca, per la Comissió Mixta com a tal, pels representants catalans, no en sortirà un atac, perquè crec que és la meua finalitat — que jo ho volia i la V. S. hi va entrar de ple — dir que crec que la responsabilitat és plena del Govern, i la V. S., tant ho va compartir, que en el seu discurs de l'altra tarda va dir que no s'havia fet res sense prèvia consulta al Govern. Era la declaració que jo esperava, era la declaració que eximeix de tota la responsabilitat la Comissió Mixta i la porta plenament al Govern de la Generalitat.

La V. S. ha entrat en un aspecte importantíssim — un dels més importants que hi havia plantejats —: era el que feia referència al per què no s'havia anat a un arbitratge. Aleshores la V. S. ha dit: «Els catalans hem portat sempre la iniciativa». És natural. No podia ésser d'altra manera; si haguéssim hagut d'esperar que hagués estat la representació de l'Estat qui portés la iniciativa, no hauria vingut mai. I dieu: «Els catalans no s'han dividit dintre de la Comissió Mixta». Aquest argument, que tindria un gran valor si no hi hagués per damunt la responsabilitat del Govern, que tindria un gran valor i mereixeria ésser considerat si no hi hagués per damunt una responsabilitat de Govern, la V. S. en el discurs de l'altra tarda, ho afirmava plenament. Només vull dir una cosa: vull dir simplement que el Govern de Catalunya va obtenir sempre l'absoluta lleialtat en la seva representació a la Comissió Mixta; però no té absolutament cap valor quan es compara amb la transigència que s'hagi tingut la responsabilitat de la qual és del Govern de Catalunya. La V. S. diu: «Si s'hagués dividit, la censura hauria estat per a mi.» Com que la V. S. jugava constantment amb la doble personalitat d'ésser home del Govern i membre de la Comissió Mixta, no entenc ben bé què vol dir això. Si s'hagués dividit i hagués estat independent de la funció de Govern, que és qui ha tingut la responsabilitat — perquè a la V. S. de comú acord el varen nomenar ells com una mena de President de la representació catalana — potser sí que s'haguessin fet càrrecs a la V. S., però aquests càrrecs no haurien vingut del fet de la divisió, sinó de les conseqüències que la divisió hauria pogut tenir. Si la divisió hagués tingut com a conseqüència l'anar a l'arbitratge per coses que s'han transigit i que l'arbitratge hi podia donar solució una mica més bona, aquesta divisió no s'hauria tirat en cara a la V. S.; en canvi, si la divisió hagués portat una transigència superior, aleshores sí, la divisió hauria estat imputada a la V. S. Però pel fet sol de què la Comissió hagi actuat a les ordres d'un Govern i que no hagi pres acord sense haver obtingut la conformitat del Govern, tot això de la divisió o no divisió de la representació catalana no té absolutament cap valor.

La V. S. ha dit, parlant de l'arbitratge: «L'arbitratge per obtenir un avantatge...» No, no; a l'arbitratge si havia d'anar per dos motius: per a obtenir un avantatge si la possibilitat de transacció obligava a una transacció mínima, com s'ha fet en la qüestió de treball per a obtenir l'avan-

tatge i per a salvar una responsabilitat. No n'hi havia prou en considerar-se amb dret a transigir; és que no es podia transigir. Aquest és el problema tal com l'hem plantejat. No, no estaven autoritzats per a transigir i havíeu, quan s'ha pactat un arbitratge, havíeu fatalment d'anar a aquest arbitratge si la interpretació era inferior al que el text de l'Estatut permetia. Calia anar-hi, i la prova és que la V. S., fugint d'aquest argument meu de l'arbitratge, entra a un altre i diu: «Tenim un altre arbitratge millor, el del Govern». No, senyor Conseller. No hi ha equiparació possible entre l'arbitratge del Govern — amb tot el respecte que ens mereix el Govern del senyor Azaña — amb l'arbitratge del President de les Corts. Quina diferència hi ha! Per això desgraciadament hi hagué molts moments en què la V. S. va dir, al final del seu discurs, que els traspassos perdien importància, vingué un marasme en l'actuació de la Comissió que va enfrontat el senyor Azaña amb el senyor Viñuales, perquè en el Govern, com en tot Govern, hi havia sempre una enorme pressió política. En el President de les Corts no n'hi havia de pressió política. El President de les Corts podia exercir la seva facultat d'àrbitre, aportant només els seus coneixements de jurista, i en aquest sentit l'arbitratge era superior al que podia representar el del Govern Azaña. La V. S. àdhuc ha dit: «En cap cas hauríem arribat a l'arbitratge». Com si això fos un greuge al Govern Azaña. Jo dic i repeteixo allò de l'altre dia: Anar a l'arbitratge, perquè la representació del'Estat hagués mantingut una posició que considerés justa en la interpretació de l'Estatut i perquè la representació catalana hagués mantingut una altra interpretació de l'Estatut que considerés també justa i cap de les dues hagués cregut que podia transigir en els seus punts de vista, ni el Govern de la Generalitat ni el de la República haurien cregut que havien de transigir del seu punt de vista, perquè era un cas d'apreciació diferent que es podia sustentar d'una manera ferma en els dos punts de vista, i que, per tant, s'havia d'anar a un arbitratge. No crec que l'anar a l'arbitratge fos un greuge pel Govern Azaña, no ho crec. Però diré més; de les paraules de la V. S. se'n trasllua un pensament, que era el següent: la V. S. considerava que l'arbitratge podia enfadar — diguem-ho així — al Govern Azaña. Jo he de dir-li que si això fos veritat, era una raó de més perquè els catalans acudissin a l'arbitratge.

La V. S. ha parlat de les possibilitats de trencament. Ah! la possibilitat de trencament. La V. S. va conviure en les discussions quan la Constitució i quan l'Estatut, i sap que la possibilitat de trencament hi és sempre. La possibilitat de trencament hi és sempre. Àdhuc crec — sinó la posició del Govern de la Generalitat seria molt més dèbil del que és — que en determinats moments el Govern de la Generalitat quan es va tractar de la valoració de serveis l'havia d'afrontar. La possibilitat d'un trencament és una cosa que existeix en si mateixa, que depèn dels altres, perquè no pot dependre mai d'una sola de les parts. Si us haguessin portat a transaccions extraordinàries, la força de la vostra sola dignitat de gover-

nants hauria fet que haguéssiu d'arribar al trencament; trencament, per altra part, les conseqüències del qual no haurien estat — jo ho crec sincerament així —, no haurien estat pas més fortes de les que han representat les col·laboracions obtingudes últimament en el Govern. Perquè jo reconec de bon grat, la circumstància atenuant que la V. S. afirmava existeix, que tots aquests problemes han vingut disminuïts des del moment en què vàrem tenir la desgràcia, tots, de què Jaume Carner es posés malalt; això jo ho comparteixo, crec que des d'aquell moment va ésser més difícil la posició dels negociadors del Govern de Catalunya. Però he de dir també que en la col·laboració prestada al Govern del senyor Azaña, quan va intervenir com a Ministre de Marina el senyor Companys no veig jo que s'arribés a una ruptura, sinó que es va arribar a una col·laboració, i durant aquesta col·laboració, de resultats pràctics no n'he vist cap. I he de dir que en aquells moments era més lògic que Catalunya hagués esperat d'aquella col·laboració un resultat; i va venir després la col·laboració de l'actual senyor Conseller Primer al Govern, i durant els vint-i-un dies que va formar part d'aquell Govern no es va posar en marxa la Comissió Mixta ni es varen proveir les vacants que hi existien i no va sortir una disposició respecte la valoració de serveis. Ara ens trobem davant d'un tercer Govern, que porta un temps considerable de col·laboració. Jo desitjo, com estic segur que desitja la V. S., que d'aquesta col·laboració en vingui un acord sobre la valoració de serveis, perquè haver col·laborat en l'obra que la V. S. deia al final del seu discurs, dolorosa de dissolució de les Corts Constituents, per no arribar a obtenir la valoració dels serveis, ho considero un error polític gravíssim.

La V. S. deia: «¿Quina possibilitat d'acció tenim si trenquem?» A part l'exemple de desagrat, paraula que no pot jugar en política quan es tracta d'interessos de la collectivitat, deia: «¿Quina possibilitat d'acció tenim si arribava la ruptura?» Si el Govern de Catalunya, si el Govern de la Generalitat de Catalunya no té un pensament polític, no té unes possibilitats d'acció en cas d'arribar a una ruptura, aquest Govern de Catalunya — la V. S. en dir això ho afirma — és un Govern inútil per a Catalunya. El Govern de Catalunya, ha de tenir, i té avui encara, possibilitats d'acció en el moment en què s'arribi a un trencament. Jo ho crec que en té de possibilitats d'acció! Desgraciadament tota la tempesta política que la V. S. assenyala — i és veritat que ve — contra les aspiracions autonomistes, ens agafa en un moment que ens trobem en què el traspàs de serveis no està degudament dotat i valoritzat, que si ho estés podríem afrontar totes les possibilitats d'acció amb una autonomia més reduïda, però més viva en si mateixa. El terrible del cas és que ens agafa en una situació en què s'han fet bastants traspassos, però que no tenen vitalitat interna, perquè falta resoldre el problema de la seva valoració. I si aquesta situació difícil posa al Govern de Catalunya, en el seu pensament i en la seva moral, en una sensació de debilitat, no vindrà mai aquesta valoració. Aquest plet està perdut. El Govern de Catalunya ha de trobar en

si mateix la força per a poder afrontar la possibilitat d'un trencament amb els Governos, àdhuc quan hi col·labora; molt més amb els que neguessin els nostres drets.

I no parlo així amb la convicció de creure que Catalunya ha d'obtenir una reparació a base d'actuacions guerreres. Només a base d'una actuació digna i sèria. Jo crec que en això la República hi juga totes les seves possibilitats com a tal. El nostre dret neix de la Constitució, de l'Estatut, de la voluntat de les Corts Constituents. Aquest dret no pot ésser vulnerat fàcilment. Mantenir una col·laboració quan això no passa, ja és greu i signe de debilitat per un Govern, però entre retirar la col·laboració i mantenir una actitud ferma de reclamació i exercici d'un dret, hi caben totes les possibilitats d'acció que han de fer que el Govern de Catalunya no retrocedeixi davant la possibilitat d'un trencament, perquè llavors, si perd la moral i retrocedeix, tinc la plena convicció de que la valoració de serveis no es farà mai més.

Jo confio que respecte a la interpretació dels texts de la Comissió Mixta que la V. S. ha fet en quant a l'obligatorietat de la Generalitat, a acceptar la reglamentació de l'Estat, aquesta interpretació la V. S. la podrà posar d'acord amb l'últim paràgraf de l'article 4.º del Decret de Traspàs de Serveis, i que aquesta interpretació serà la bona. Que, a més, la V. S. renunciarà a la justificació polèmica que dona el fet que els recursos no hagin anat al Ministeri del Treball, perquè, com dic, serà una interpretació anti-autonomista, contrària a la Constitució i a l'Estatut. Així ho crec, i espero que la V. S. demostrï el contrari. Confio, doncs, que en el favorable triomfarà la V. S., i que en el que jo entenc que la V. S. va fer una afirmació contrària als principis de la Constitució i de l'Estatut, el qui haurà triomfat hauré estat jo. En aquest sentit arribarem a una interpretació superior a la que es dedueix dels textos concrets de la Comissió Mixta. I confio també que com a utilitat, que com a final d'aquesta interpel·lació, el Govern de Catalunya parlarà respecte de la valoració amb uns termes de moral més elevada i ens dirà ben clar quin és el camí de la seva possibilitat d'acció, què és allò que està decidit a fer si no es resol d'una manera immediata. Perquè la desgràcia actual és que tots els esdeveniments polítics, suspesos avui per una incògnita, poden portar-nos a una situació més difícil que la que hem passat fins ara, sobretot aquests dos últims mesos. Jo crec que és un deure del Govern de Catalunya fer l'impossible perquè abans del 19 de novembre, sobre la valoració de serveis existeixi un acord. Crec que és un deure inel·ludible, que ha de trobar moral suficient per a jugar fort en aquesta qüestió, que ha de trobar en si mateix moral suficient per a arribar a un trencament si és necessari. És convenient, és indispensable, que aquest problema de la valoració dels serveis traspassats, i dels que estan encara per traspassar, amb les normes d'acceptació per part del Govern de la República, es resolgui abans del 19 de novembre, abans que es resolgui també tota una situació política confosa, durant la qual la situació de Catalunya seria molt diferent, si tenint una autonomia política petita, la tinguéssim viva, que no pas tenint una autonomia més o menys ampla, però indotada, dependent en absolut de la voluntat i de les

decisions de futurs Governos de la República, que són avui dia una incògnita, àdhuc per a la mateixa República. I per ara, res més.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyor President, jo em permetré fer una suggestió. El senyor Conseller de Justícia i Dret ha contestat en un sol discurs les intervencions del senyor Lluhi, del senyor Ventosa i Calvell i meva, però aquest mètode que potser és el millor, i ell és lliure de triar el que li convingui —, que ha estat aplicat al primer torn que podríem dir, jo no crec que vingui en les rectificacions a aclarir els moltíssims i complicadíssims punts de vista que han estat objecte de discussió. Per tant, si el senyor Conseller de Justícia i Dret estima que ha de contestar també en un sol discurs a totes les rectificacions, jo em permetria demanar a la Presidència, tenint en compte que la meua intervenció, malgrat limitar-me a un tema molt concret, haurà d'ésser relativament llarga, i que té demanada també la paraula el senyor Ventosa, i que, per tant, és segur que no es pugui avui acabar aquesta interpel·lació; jo em permetré demanar a la Presidència que consideri si no valdria més suspendre aquest debat.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència sempre se sotmet als acords de la Cambra i, per tant, els senyors Diputats ho acordaran. Però tingui's en compte que ahir sembla que s'arribà a un acord explícit de què la sessió d'avui es dediqués a aquest debat, segurament amb la idea de què si no es pogués acabar, almenys quedés el més avançat possible. Ja altres vegades s'ha donat el cas de què s'ha suspès un debat potser amb una excessiva rapidesa, i aquesta crec que no és una cosa que hagi de veure amb satisfacció la Cambra. L'opinió meua és que ha de seguir el debat, i el senyor Coromines, que acaba de demanar la paraula, abans ja se li ha fet aquesta indicació i sembla que preferiria contestar, com ha fet en el primer torn, els discursos de tots els que han intervingut en el debat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyor President: Amb tots els respectes a la Presidència, jo voldria dir que si hi hagués un acord, ro explícit, sinó, potser, implícit, de destinar tota la sessió d'avui a tractar del traspàs de serveis, jo no recordo que s'acordés que avui havia d'acabar, que són dos problemes distints.

El Sr. PRESIDENT: Això no ho ha dit la Presidència. Pot no acabar, però hem de continuar tot el temps que puguem. Han de parlar encara la V. S., el senyor Ventosa i després el senyor Conseller de Justícia.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Dues paraules només. Jo no és que m'oposi precisament a la petició del senyor Vidal i Guardiola, però jo he de fer avinent que hi ha un compromís, no d'aquests que es contrauen en escriptura pública, però sí un

compromís a què s'ha arribat entre diversos senyors Diputats de dedicar la sessió de demà, o una bona part de la sessió de demà, a desenrotllar una interpellació que ha de fer el senyor Comorera i en la qual crec que hi té demanada intervenció el senyor Vallès i Pujals. De manera que si no s'acaba avui, o no es continua avui, és probable que demà no puguem continuar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Avui no podem acabar-ho. Ho deixarem per a la setmana vinent.

El Sr. PRESIDENT: Continua aquest debat i el senyor Vidal i Guardiola té la paraula.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyors Diputats: Recordareu que la meua intervenció en la interpellació del senyor Lluhi i Vallescà es va limitar a un objectiu molt concret, a l'aspecte financer del traspàs de serveis. Vaig resumir les meves manifestacions afirmant que per a l'establiment de les normes de valoració dels serveis traspassats s'havia comès una primera falta en la pèrdua d'un temps preciós. Vaig dir després que les normes de valoració acordades tard, massa tard, per la Comissió, no havien estat encara degudament tramitades, perquè el Govern, malgrat els mesos transcorreguts, no havia pres les mesures corresponents. La resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret a aquestes afirmacions meves ha deixat el problema, no igual que com estava quan jo el vaig encetar a la Cambra, sinó que l'ha deixat molt pitjor. El senyor Conseller de Justícia i Dret, en l'aspecte històric de preparació d'aquestes normes, al qual jo vull dedicar molt poques paraules, va dir una cosa que jo he de subratllar perquè té evident gravetat: La redacció de les normes del 2 de juny obeí a un intervenció personal, no ja del Govern de Catalunya, sinó de la Presidència de la Generalitat.

Des del punt de vista polític, que no em compet a mi tractar avui, crec que comprendran els senyors Diputats l'enorme gravetat d'aquesta afirmació. S'ha fet un viatge exprés, s'ha reclamat l'aprovació d'unes normes, la Comissió Mixta les aprova. Aquestes normes són confuses i dolentes, però ni aquestes normes confuses i dolentes han estat fins avui tramitades i aprovades.

I, quant al text d'aquestes normes que em varen obligar a un comentari respecte a les paraules essencials de les mateixes, el senyor Conseller de Justícia i Dret, en la seva resposta, no ha dit — lamento haver-ho de consignar aquí — res que pogués portar la tranquil·litat als esperits excèptics, entre els quals jo, malauradament, en aquest cas, he de comptar-m'hi.

Jo vaig resumir el sentit financer de les normes de la següent manera: En general es tindrà com a cost de cada servei la consignació en el Pressupost de l'Estat per a 1933. Per excepció s'aplicaran els coeficients d'augment. Aquests coeficients d'augment s'aplicaran, segons diuen les normes aprovades el 2 de juny — però no ratificades pel Govern —, s'aplicaran en els casos en què les despeses d'un servei en el Pressupost de l'Estat de 1933 no tinguin consignació adequada. Jo, en la meua intervenció, vaig haver de preguntar al senyor Conseller de Justícia i Dret, representant en aquest cas del Govern, quins eren aquests coeficients i què volia dir consignació adequada. Quant als coeficients se'm va donar una

mica de resposta. Jo agraeixo l'ofertament del senyor Conseller de Justícia i Dret de portar aquí els annexos A, B i C de l'acord que vaig esmentar.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Permeti'm el senyor Vidal i Guardiola. Jo no tinc costum d'interrompre mai, però en aquests moments crec que hi ha una confusió respecte a les coses que la V. S. diu i el que jo vaig contestar.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Tinc aquí el discurs de la V. S.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: M'he informat respecte d'aquests annexes i se m'ha dit per la Secretaria de la Comissió Mixta que aquests annexes consten en les actes, i que tal volta la V. S. no els ha trobat perquè en lloc de venir després de les actes, vénen abans. Per això, perquè no continuï aquesta confusió, és pel que m'atreveixo a dir-li que tal vegada si ho busqués millor, trobaria aquests annexes.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: No és en el meu esperit fer perdre el temps a la Cambra, demanant una cosa que jo tingui. Jo aquí he rebut les actes des del número 1 fins al número 54, que és la darrera, i aquí no hi ha annexes. Si hi són en un altre paquet que hagi vingut a la Cambra, jo ja ho buscaré, i des d'aquest moment, a l'objecte de donar satisfacció al senyor Conseller de Justícia i Dret, d'aquest punt concret no en parlaré més.

Però abans d'anar endavant volia manifestar que l'allusió que el senyor Conseller de Justícia i Dret va fer en el seu discurs — tinc aquí el DIARI DE SESSIONS — és una allusió també una mica vaga, però en quant és concreta, ens deixa en el dubte de saber quin valor té. Si el senyor Conseller de Justícia i Dret ens hagués dit: «Gràcies als esforços del Govern de Catalunya, mercès als esforços de la representació catalana en la Comissió Mixta, s'ha pogut establir que de la consignació total del Pressupost de l'Estat en un servei determinat, per exemple, Obres Públiques — porto els mateixos exemples que la V. S. — s'adjudicarà a Catalunya un 9 per 100; dels serveis de Beneficència consignats en el pressupost s'adjudicarà a Catalunya un 5 per 100. Són els dos exemples que la V. S. va citar — jo, com tots els Diputats, podria discutir si aquest percentatge és o no favorable, però jo avui i per això passo endavant no tinc per què discutir-ho, ni tinc fonaments per a discutir-hi, perquè no sé hi ha algú que pugui fer-ho, que hagi dit que, efectivament, de les despeses de l'Estat per obres públiques se'ns donarà un 9 per 100, ni hi ha tampoc ningú amb facultats per dir-ho, que hagi promès d'una manera oficial i definitiva, que de les despeses de beneficència se'ns donarà un 5 per 100. De manera que aquests coeficients crec que estem d'acord el senyor Conseller de Justícia i Dret i el Diputat que us parla, que estan absolutament enlaire. Això és prou gran perquè nosaltres ho puguem dir a primers de novembre del 1933, un any i dos mesos, després de l'aprovació de l'Estatut, i mesos després d'haver-se aprovat aquestes normes, la vaguetat de les quals crec que ja ha d'ésser patrimoni unànim del convenciment d'aquesta Cambra.

(Torna a ocupar la Presidència el senyor Casanovas.)

De manera que quant a coeficients no tenim res, i si de coeficients no tenim res, l'únic que ens queda és la resta, i la resta és la despesa efectiva en el Pressupost del 1933, i això, senyors Diputats des de tots els punts de vista és insuficient. Però abans d'entrar el senyor Conseller de Justícia i Dret en aquesta explicació concreta dels coeficients, a la qual jo m'he referit gustós, contestant la seva interrupció abans d'això el senyor Conseller havia alludit a les meves paraules, criticant la terminologia de les normes, sobretot en un punt tan essencial com era el de dir que no valdrien les xifres del Pressupost de despeses del 1933 per aquells serveis on no hi havia consignació adequada. Jo vaig afirmar, i després d'escoltar el senyor Coromines, m'hi ratifico, que els adjectius en les lleis són molt perillosos, i aquest adjectiu de «consignación adecuada» és especialment perillós per unes raons que jo en la meua primitiva intervenció no vaig explicar, però que el senyor Coromines ha tingut l'amabilitat d'explicar a la Cambra, i jo dec limitar-me a llegir les seves paraules, segons consten al DIARI DE SESSIONS, en relació amb el text de l'Estatut, el text de l'art. 16, que em figuro que tots els Diputats deuen haver llegit ja prou vegades per tenir-lo gravat a la memòria. El senyor Coromines em digué textualment: «En l'art. 16 de l'Estatut s'havia dit que seria abonat a Catalunya, en primer terme, el cost de tots els serveis; després un X per 100 com compensació d'aquells serveis que no tenien consignació per a Catalunya o que no havien tingut per a Catalunya una consignació adequada, i aquí veurà el senyor Vidal i Guardiola, que trobava vaga aquesta frase de «la consignación adecuada», com és que la Comissió havia d'utilitzar la frase, perquè així havia estat assenyalat en la mateixa lletra de l'Estatut.»

I jo, que com ja dic, havia — portat potser per les meves aficions — llegit més vegades que altres l'art. 16 de l'Estatut, en sentir al senyor Conseller de Justícia i Dret vaig tenir una gran sorpresa i em vaig dir: «Potser sí que no saps llegir», perquè ni el concepte ni les paraules «consignación adecuada» no figuren en l'Estatut de Catalunya aprovat per les Corts Constituents d'Espanya. La consignació adequada és un producte admirable i generós de la fantasia de les VV. SS. i de tots els representants de Catalunya, és a dir, de la Comissió Mixta, però al text de l'Estatut no hi és. I no solament no hi és, sinó que en realitat el que diu l'Estatut, jo em guardaré bé, faria un mal servei a Catalunya, de dir que el que hi ha a l'Estatut és contrari a Catalunya. No ho dic, no voldria que es pogués dir mai que de boca d'un Diputat català ha sortit aquesta afirmació, però hi ha una cosa diversa que va per un altre camí i que necessita ésser recollida perquè si no ho és pot portar a una interpretació contradictòria, i aquí s'ha dit aquesta tarda a la Cambra — jo usaré aquesta terminologia perquè ens entenguem — la interpretació castellana, o de Madrid, contra la catalana.

Perquè l'únic que jo trobo, senyors Diputats i senyor Conseller de Justícia i Dret, en la part

pertinent d'aquest article — i jo l'he llegit diverses vegades per trobar en algun recó el terme «adeuada» —, és que a més del cost d'aquests serveis, s'hi afegirà un tant per cent sobre la quantia que resulti d'aplicar la regla anterior per raó de les despeses imputables a serveis que es transfereixin i que tenint consignació en el Pressupost de l'Estat no produeixin pagaments a Catalunya o els produeixin en quantitat inferior a l'import dels serveis.

Això, per donar-hi una expressió gràfica, m'atreveixo a dir — coneixent com coneix perfectíssimament el senyor Conseller la terminologia administrativa espanyola —, això és una interpretació que podríem dir-ne geogràfica. M'explicaré. El Pressupost de l'Estat té X milions. Per exemple, 880 milions de pessetes per obres públiques, i qui pot, distribueix aquests 880 milions de pessetes entre totes les regions, i si té un afecte especial per a una regió — perquè dissortadament normes que defensin unes regions contra altres no n'hi ha — diu: «Farem preses, carreteres, carrils, a un tros determinat», i pot un Ministre condemnar a una regió determinada a què no s'hi gasti gairebé res. Jo crec que el senyor Conseller coneix perfectament els fets i reconeixerà que hi ha hagut en realitat regions condemnades en el Pressupost de l'Estat, sobretot el d'Obres Públiques que en aquests darrers anys — com saben els senyors Diputats, sobretot els que són Diputats del Parlament espanyol — ha sofert un augment de centenars de milions de pessetes, la distribució ha estat tan desfavorable a Catalunya que gairebé s'hi ha gastat menys avui que fa tres anys. I el criteri de l'administració espanyola respon a les seves tradicions. Aplicarà segurament, si no se li anticipa un criteri contrari — que jo he buscat i no he trobat en les actes, i jo noblement ho reconeixeré en examinar els annexos, però ja parlarem després del valor polític i administratiu d'aquests annexos — la interpretació administrativa clàssica espanyola que és la següent i que la Cambra comprendrà: Avui en el Pressupost — xifres — la ordenació de despeses no coincideix amb la ordenació de pagaments. Aquests són els dos conceptes administratius que juguen en aquest capítol. Es pot ordenar una despesa a Andalusia i fer els pagaments a Madrid, i la interpretació anticatalana — diguem-ho així — de l'art. 16, vol dir que si en algun cas s'havia fet una despesa a Andalusia però per raons purament tècniques d'ordenació de pagaments, el pagament efectiu es fes a Madrid o en un altre lloc, aleshores es tindrà en compte que aquest pagament fet a Madrid no està fet a Madrid, sinó que, com que és d'Andalusia, correspon a Andalusia. És a dir, una rectificació, com dic, purament geogràfica de les relacions i ordenacions de despeses.

Però hi ha més que això, que és la determinació de les despeses que corresponen a cada regió. I això per aquesta interpretació no resa en absolut; i això, senyors Diputats, és el que, al meu entendre, té importància.

¿Què vol dir en les normes aprovades «consignación adecuada»? Jo tinc l'absoluta seguretat que una resposta que doni el senyor Conseller de Justícia

i Dret a aquesta pregunta serà una resposta que meixerà l'aprovació unànime de la Cambra.

No es pot entendre que sigui consignació adequada la que no respongui a l'aplicació d'un o diversos coeficients de control, per a la distribució de les despeses en tot el territori, el que s'aplica al Pressupost d'Espanya; i aquest coeficient, ho diu la mateixa Comissió Mixta, es desenvolupa en annexos a què s'ha fet referència, que poden ésser població, extensió territorial, intensitat de vida, capacitat de consum, capacitat tributària, etc., segons les despeses, valen uns coeficients o valen els altres. Però a mi no em preocupa en aquests moments el sentit del terme «consignació adequada», perquè sobre ell tinc l'absoluta seguretat que ens posaríem d'acord; el que em preocupa és que aquest terme és purament literari, o sigui que no té cap virtualitat legal ni administrativa, que ha estat consignat d'una manera vaga en un document que no ha tingut conseqüències i, sobretot, que si diu alguna cosa respecte a la determinació de qui és el que ha de dir quina és la consignació adequada, diu que serà la mateixa Comissió Mixta, és a dir, un organisme que en un any no ha tingut força per a donar valor legal i pràctic a un concepte com el de determinar quin coeficient s'ha d'aplicar. Aquell mateix organisme no resol el problema en l'actualitat, però diu que el resoldrà d'aquí tres o cinc mesos, quan es resolgui en realitat. I això, senyors Diputats, al meu entendre, és no haver resolt un dels aspectes més essencials del problema financer del traspàs de serveis.

I continuant la contestació a la resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret, hem de dir que he escoltat aquesta tarda amb astorament l'afirmació repetida de què els catalans, que no ens havíem dividit mai — d'això no n'havíem parlat —, havíem portat sempre la iniciativa. I com que aquesta no és, senyors Diputats, una manifestació de l'altre dia, sinó que és una manifestació d'avui, crec que estarà viu encara en tots els senyors Diputats el record d'aquestes paraules de què els catalans havíem portat la iniciativa. Doncs bé; si els catalans han portat la iniciativa, són responsables de les faltes comeses en ordre a aquesta iniciativa; i nosaltres en trobem, almenys, una d'enorme. Crec que per tots els senyors Diputats que han intervingut en aquest debat, s'ha dit que era poc pràctic, que era contraproductiu, que era perillosíssim, entrar en traspàs de serveis sense resoldre l'aspecte financer de les valoritzacions, i que encara hauria estat millor no parlar de cap traspàs de serveis, ni gran ni petit, sense haver resolt el problema de la valorització. Però ja que no s'ha fet així, almenys valorar cada un dels serveis traspassats. I jo ara vaig amb aquestes actes que tinc, que no són annexes, però són documents interessantíssims en quant es refereix a l'actuació dels representants del Govern de Madrid i del Govern de Catalunya en la Comissió, vaig a veure on està la iniciativa. I ens trobem amb el següent: Després de tres actes que són purament formals, de constitució, nomenaments, etc., arribem a una acta, a la 4.ª, on ens trobem ja amb detalls d'un servei — és el primer, però igualment podria ésser un altre —: el traspàs del Segur Social. I veiem com els representants del Govern de Madrid i els representants de Catalunya diuen la seva opinió, exposen la seva opinió sobre aquest assumpte; es va treballant i s'arriba a un acord. Però no trobem la iniciativa de

la representació catalana, no trobem que cap representant de Catalunya digui: «No, senyors de la Comissió Mixta. Abans de traspassar, valorem aquest traspàs».

En aquestes actes, únics documents que fins ara he pogut examinar, que fan un conjunt voluminós, en aquestes actes no consta així. A l'acta 4.ª, és la primera en què es tracta de problemes concrets; i sense cap manifestació de principi per part de representants de Catalunya, s'entra en un tema, podia haver-se tractat un altre tema, però és aquest, el del Segur Social. S'entra a discutir, com si no tinguéssim aquesta doble qüestió prèvia: primer: valoració general de tots els serveis abans del traspàs, o, almenys, valorització simultània de cada servei amb el traspàs. I naturalment, quan existeix un error en la iniciativa, tot el demés ha de marxar per mal camí. I jo, per no cansar a la Cambra, em limitaré a unes quantes proves de què les coses han anat per mal camí per aquest defecte gravíssim inicial en la discussió o ordenació dels debats.

En l'acta 5.ª, o sigui en la immediata següent, es parla d'una fórmula — i jo, en citar els noms, ho faig ràpidament, en honor a la brevetat — la fórmula Corominas-Fàbregas, que s'esmenta en l'acta, relacionada amb l'adaptació gradual dels serveis traspassats en els Pressupostos del 1933. Però aquesta fórmula Corominas-Fàbregas, d'adaptació gradual dels serveis traspassats, també desapareix, i ja no trobem cap rastre més en aquestes actes de les cinquanta-quatre reunions de la Comissió Mixta, ja no trobem cap rastre més en les cinquanta-quatre actes restants. Tot ha desaparegut. I és clar; com que el punt de vista català — empro la terminologia del senyor Lluhi —, per manca d'iniciativa de la representació catalana, ha estat vençut, l'altre punt de vista és el que sura. Proves? Totes les que la Cambra vulgui i algunes les posem a la disposició dels senyors Diputats. En l'acta número 11, en parlar-se de l'aspecte financer del traspàs de serveis d'Administració Local, es refereix el debat a una pressió molt forta, molt intensa, molt persistent, dels representants de l'Estat, a què en cap cas, quan aquest sigui creditor dels Municipis catalans, pugui perdre un sol cèntim. Però no trobem, senyors Diputats, en les actes corresponents, les manifestacions contràries de fer una pressió almenys equivalent perquè els Ajuntaments de Catalunya, que ho són molts i, en conjunt, per molts milions de pessetes, creditors de l'Estat, tinguin una fórmula per arribar a percebre aquestes quantitats. I això representa per l'Estat un perill petitíssim, perquè com un dels mateixos funcionaris de l'Estat deia i consta en aquestes actes, l'Estat sempre té l'agència executiva a la seva disposició, i si li dona la gana de cobrar, l'Estat cobrarà encara que arruïni els Ajuntaments. ¿Però i la viceversa? Si ve la cessió definitiva de tributs i no es preveu aquest problema, ¿on aniran a cobrar els pobres Ajuntaments catalans creditors? Se'm dirà — lluny de mi d'acceptar aquesta teoria com a bona —, però se'm dirà: «Ah!, això és una càrrega dels tributs cedits i si la Generalitat vol pagar als Ajuntaments aquests endarreriments, que els pagui; però no s'ha discutit en el moment de la cessió i, per tant, l'Estat no els paga.»

Ben clar, senyors Diputats, que això no ho admeto com una solució, però adverteixo que en

no precisar les coses pot ocórrer això i el senyor Conseller de Justícia i Dret en protestar amablement indignat contra la manera com nosaltres critiquem l'actuació dels representants del Govern de Catalunya a la Comissió Mixta, deia: «Ja els tenim els serveis; però si d'aquests serveis no ens han cedit els diners, avui els paga l'Estat». Aquestes paraules les ha pronunciat aquesta tarda el senyor Conseller de Justícia i Dret, i jo em preguntava — i no ho diré més que com a exemple — l'ocorregut amb el que es ressenya a l'acta número 15 on es parla del traspàs del servei d'Aviació civil, aquest servei que fou objecte d'un debat en aquesta Cambra, és una de les conseqüències que porta el fer malament les coses. Jo desitjaria preguntar al senyor Conseller de Justícia i Dret què és el que paga l'Estat a Catalunya després del traspàs de l'Aviació civil. I per si aquest exemple no fos prou, em trobo amb l'acta 21 amb una interessant discussió sobre el Patronat del Turisme i la Comissió Mixta va demanar unes dades i jo dono la raó al senyor Coromines quan parla de les dificultats que es troben per aconseguir unes dades a les que Catalunya hi té dret, on no sempre s'hi veu la màxima bona voluntat. La contestació és molt bonica. Diu que el Patronat de Turisme a Catalunya no gasta res i diu que no gasta res perquè l'any passat es va fer un conveni amb la Generalitat de Catalunya, en virtut del qual se li cediren els emplaçats que estaven adscrits al Patronat i ara estan adscrits a la Generalitat. I llavors la Comissió Mixta pren un acord en el sentit de dir que això no és solució, perquè si foren cedits els serveis sense calcular el que representaven abans, de fer-se aquesta cessió seria una immoralitat. Molt ben acordat i consta a l'acta 21. Però en realitat, jo vaig preguntar com estava aquest punt i varen dir-me que de les 20,000 i escriu de pessetes que representava aquest servei, les paga la Generalitat i les apunta a l'Estat, però aquestes no les paga l'Estat.

Ja veu, senyor Conseller de Justícia i Dret, com l'afirmació feta de què encara que no ens paguin, ja en realitat paguen perquè ells són els que paguen, quan es posa en la pràctica i analitzem un fet concret veiem que els únics que paguem som nosaltres. Cert és que es tracta d'una prova petita, però és ben clara. No puc aportar-ne més, perquè no hi han altres pagaments i es tracta senzillament de serveis que l'Estat ve pagant en la forma migrada com ha fet fins ara. Millora de serveis per Catalunya en relació als serveis traspasats? Cap.

I ara, senyors Diputats, per no entretenir-vos més no em referiré a altres punts de les despeses encara que si el debat ho precisés ho faríem; però no voldria acabar aquesta intervenció sense referir-me, encara que sigui breument, al problema del traspàs de la Contribució territorial i a les paraules pronunciades pel senyor Conseller de Justícia i Dret.

Ocupa moltes pàgines d'aquest plec d'actes la discussió dintre de la Comissió Mixta sobre aquest problema; però hi ha un punt bàsic sobre el qual jo agrairia al senyor Conseller de Justícia i Dret un aclariment.

El senyor Conseller de Justícia i Dret, amic

d'explicar les coses d'una manera clara i de posar exemples, n'ha posat un, però he tingut una gran decepció en veure que no l'acabava i a mi el que precisament m'interessava era la segona part de l'exemple.

El senyor Conseller de Justícia i Dret ens ha dit que s'aniran valorant una sèrie de serveis cedits, aplicant o no els coeficients — això ja ho veurem — i que la contribució territorial, segons una sèrie de càlculs, algun dels quals els estimo un xic deficients, en un moment determinat rendiran X pessetes. Hi haurà un moment en què el rendiment, que no és el real, sinó que està calculat segons unes normes quelcom complicades i que deixen a cobert més a l'Estat que a Catalunya, importarà una xifra, per exemple, de 45 milions de pessetes. És la que com a exemple ha esmentat la V. S. I ha afegit que els serveis valorats en tal xifra en tal moment quedaran cedits pel que fa referència a la contribució territorial.

I heus ací la pregunta que jo faig a la Cambra i que es refereix a la segona part d'aquest exemple: ¿Què vol dir senyor Conseller de Justícia i Dret que quedarà cedida la contribució territorial? Perquè l'Estatut en l'art. 16 no diu quin sistema dels que el món coneix s'aplica, si és el sistema que es diu de dotació o bé el sistema de cessió, encara que també hi ha el sistema mixt. I jo pregunto si estem nosaltres en el cas de sistema mixt, en el sentit de què la territorial estigui cedida en absolut, o si convé el rendiment de la territorial, el rendiment dels altres arbitris o impostos que no estan cedits i que formen part d'una dotació, la suma de la qual va amb el producte de la territorial a donar l'import total de les despeses dels serveis traspasats.

El que pot ocórrer és el següent: a nosaltres se'ns cedeix la contribució territorial; ve el moment de què parlava el senyor Conseller de Justícia i Dret de què hem arribat als 45 milions de pessetes i llavors haurem de tenir en compte les participacions de drets reials i altres previstos en l'art. 16 de l'Estatut, i jo desitjava que el seu exemple arribés en aquest extrem.

A nosaltres se'ns ha cedit el cadastre, nosaltres podem fer a Catalunya un cadastre, hem de donar una còpia a l'Estat — està bé i ho trobo molt natural — i com a conseqüència d'aquest cadastre i com a conseqüència d'aquestes reformes legals i tècniques en el tribut, el dia que el Govern de Catalunya, vulgui, si s'ho proposa, com a conseqüència d'una millora de la riquesa agrícola de Catalunya — com a exemple — pot el rendiment de la contribució territorial augmentar d'una manera considerable. I la meua pregunta és la següent: Suposem, senyor Conseller de Justícia i Dret, que el valor dels serveis cedits s'estableixin en 100 milions de pessetes — aquesta xifra no té més sentit que el d'un exemple — i si aquests 100 milions de pessetes pels serveis cedits impliquen un augment de 45 milions en la contribució territorial i 55 milions en els demés impostos, en part per l'acció del Govern o del Parlament, i en part per l'augment de la riquesa, si això s'esdevé, dintre de les etapes de revisió fixades, i augmenta aquesta contribució territorial de 45 a 60 milions, a favor de qui paga

el contribuent català aquests 15 milions de pessetes, a favor d'una possible millora dels serveis encomanats a aquest Govern, a favor del fons estatal de dotació, o rebaixant-se en aquest cas 15 milions de pessetes de la participació que l'Estat doni a Catalunya?

Jo, si el senyor Conseller de Justícia i Dret vol contestar amb un simple monosíl·lab a la meua pregunta, tingui la seguretat de què no seré l'únic Diputat que li agrairia l'aclariment.

De manera que nosaltres ens trobem avui — i em limito d'una manera estricta i rígida a l'aspecte financer sense tocar-ne cap altre —, ens trobem a primers de novembre del 1933 que el Govern encara no té quasi bé un mes per presentar-nos el Pressupost; el Govern no sap altra cosa sinó que hi ha unes normes del 2 de juny que no han tingut conseqüències, que estan absolutament enlaire. Sobre quina base podrem calcular nosaltres en fer el Pressupost del 1934? Sobre quines bases calcularem el que podem gastar i d'on ho treurem? Es que calcula el senyor Conseller de Justícia i Dret, encara que no ocupa ell el càrrec de Conseller de Finances, que tindrem un sobrant o que tindrem un dèficit? Perquè després de totes les discussions jurídiques i financeres, després de totes les discussions de principi i de detall, l'única pregunta pràctica que interessa als catalans és aquesta. Nosaltres tenim un petit, un minúscul Pressupost que és excessivament deficitari; ho varem dir fa un any i esperem que les dades que vaig demanar al senyor Conseller Primer i Conseller de Finances sobre la situació del Pressupost del 1934 vindran aviat a la Cambra. Jo havia de suposar que ja serien aquí perquè, com que les oficines de la Generalitat funcionen ordenadament, jo no vaig demanar ni una sola dada que no se'm pogués donar en vint-i-quatre hores, i jo haig de suposar que, com que ha transcorregut bastant més, aquests documents vindran immediatament a la Cambra. Aquests documents, doncs, ens demostraran que el Pressupost és migradíssim; que nosaltres si hem fet algun augment en les despeses de Catalunya, tant pel que es refereix a la part sumptuària, que evidentment és exagerada sense excloure el Parlament, com pel que es refereix a Cultura, a Sanitat, a Beneficència, etc., ho hem fet — i molt trist és dir-ho — sobre la base de la trampa o amb l'esperança de l'avenir del traspàs de Serveis, que amb això ens va aconsolar el senyor Pi i Suñer, Conseller de Finances quan es discutia el Pressupost i Conseller de Finances i Conseller Primer quan nosaltres, durant l'any, hem fet varies vegades preguntes sobre aquest problema. ¿Com haurem nosaltres d'atendre les exigències del poble català que espera ja que se li doni aquesta cultura que se li parla, aquesta higiene de què se li parla, aquests segurs socials a 5 ptes. o 6 ptes. o no sé, el que sigui, de què se li parla, i això successivament? Només que amb sobrants del Pressupost. I si nosaltres tenim un dèficit — que ja el xifraria, però que avui sortiríem del debat si el xifrés, i que el vull xifrar amb les dades que vinguin a la Cambra —; si nosaltres tenim un dèficit de molts milions i el traspàs de serveis ens en porta un altre, o tot el més, senyors Diputats,

ens porta entrada o sortida, jo pregunto, i amb aquestes paraules acabo: Com podrem nosaltres dir que el dia d'iniciar-se el traspàs de serveis ha començat una nova era per l'autonomia i per les finances de la nova Catalunya? (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Es suspèn aquest debat.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Em permet un moment?

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo suposo que el senyor Ventosa i Calvell no es proposa contestar ara...

El Sr. VENTOSA I CALVELL: De cap manera.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ...i, segons veig venir per les paraules del senyor President, no acabem avui aquest debat. Per tant, jo quedaré en l'ús de la paraula qual em pertoqui — ni abans ni després, perquè no recabo això — per a quan tornem a reprendre aquest debat. Però jo pregaria als senyors Diputats i demanaria a la Presidència que amb cinc o sis minuts — no crec que n'hagi de menester més — em deixin posar en clar dues coses que ha dit el senyor Vidal i Guardiola i que podrien alarmar l'opinió pública, essent així que jo puc donar des d'ara una resposta absolutament satisfactòria.

Només em refereixo al punt que ha dit de la cessió quarta de la Comissió Mixta. Diu que no ha trobat el senyor Vidal i Guardiola res, en tota la història aquesta de les actes de la Comissió, que permeti veure què s'ha fet respecte de valoracions o què ha passat en aquesta qüestió dels Segurs Socials. Jo li puc contestar categòricament això que jo no sé en quina acta està — no tinc una memòria tan prodigiosa que pugui ara concretar aquest fet —, però jo puc dir al senyor Vidal i Guardiola que no solament d'això en va portar la iniciativa la delegació catalana — perquè ho va fer el senyor Moragues i Barret, intelligentíssim coneixedor d'aquesta matèria — sinó que, segons tinc entès, no solament està feta la valoració, sinó que està cobrada; de manera que, a hores d'ara, la Caixa de Pensions per a la Vellesa deu haver cobrat de l'Institut Nacional de Previsió la quantitat que corresponia a Catalunya per aquest servei.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Si ho volgués dir en forma d'interrupció, perquè és tard...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Amb permís de la Presidència i del senyor Corominas: En efecte, he alludit a l'acta 4.ª i he dit — potser la meua deficiència en l'expressió és tan gran que he dit una cosa completament diferent —, però recordo haver dit el següent: L'acta 4.ª ve després de l'acta 1.ª, 2.ª i 3.ª; en l'acta 4.ª s'entra en el problema del traspàs de Segurs Socials, i abans d'aquest traspàs, que és un traspàs d'un servei concret, no trobo jo ni en l'acta 1.ª, ni en la 2.ª, ni en la 3.ª, ni en la 4.ª, abans de parlar-se'n — que és al final de la pàgina —, sobre el problema dels Segurs Socials cap iniciativa de la representació catalana plantejant la qüestió de principi de què primer s'ha de fer la valoració i després s'han de fer els traspàsos. Valgui això per explicació. Crec que ho havia dit així mateix.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Com sigui. Ho haurà dit, però jo tinc entès que no solament es deu haver fet la valoració, sinó que la quantitat s'ha cobrat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo em referia a tots.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Segon punt. Ha posat la següent pregunta el senyor Vidal i Guardiola: Si després d'haver-se valorat, per exemple, en 45 milions de pessetes el producte de la contribució; és a dir, si després d'haver-se fixat en 45 milions de pessetes el preu pel qual nosaltres ens fem càrrec d'aquesta contribució, a conseqüència de què nosaltres fem el cadastre o de què desenrotllem la nostra riquesa immoble, o per qualsevulga raó ve un augment d'aquesta contribució, ¿a benefici de qui és aquest augment? ¿Es que ha de servir per rebaixar l'aportació als altres tributs o és que això és a favor de Catalunya? Diu que jo no vaig aclarir-ho això; però naturalment és que jo em pensava que s'havien d'aclarir aquelles coses que no estaven clares, i com que això ho diu l'Estatut, jo no veia la necessitat de dir-ho; però si creu el senyor Vidal i Guardiola que s'ha de dir, ho repetirem. Després del primer paràgraf aquest i del segon i del tercer i quart, en l'art. 16 es diu: «Cada cinc anys es procedirà per una comissió de tècnics, nomenada pel Ministeri d'Hisenda de la República i per la Generalitat, a la revisió de les concessions fetes en aquest article», i, per tant, la revisió afecta a la contribució territorial. Diu, «tant els impostos cedits (aquest n'és un) com els serveis traspasats a la Generalitat seran calculats amb un augment o amb una rebaixa igual a la que uns i altres hagin experimentat en la República.» Em sembla que no hi ha res més clar que això. Què passarà? Que es fixi en 45 milions la quantitat que produeix a Catalunya la contribució territorial? Si dintre dels cinc anys, o després dels cinc anys, passa que a tot Espanya la contribució territorial augmenta, per la seva producció, en un 10 per 100, ens diran: «Vosaltres heveu d'augmentar en un 10 per 100 la vostra contribució, i si heveu pagat fins ara 45 milions de pessetes, ara n'heu de pagar 4 milions i mig més.» Però tota l'altra quantitat que vingui a més a més, és nostra; tot allò que nosaltres haguem produït pel cadastre o pel desenrotllament de la nostra riquesa, és nostre, senyor Vidal i Guardiola, i sense que li hagi de dir això, perquè ho diu l'Estatut.

El Sr. SERRA I MORET: I va quedar molt clar a les Corts Constituents.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo, que no hi era, demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Ja tindrà ocasió de recollir-ho la V. S. quan li toqui el torn.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Deixim acabar; ja veu que ho faig tot el més concret possible.

I bé, jo li dic al senyor Vidal i Guardiola: No anticipem les coses. A vegades podríem fer arguments que a l'hora de discutir amb altres, ens sortissin perjudicials. Però respecte al perill que pugui entranyar aquesta manera de comptar, li diré una cosa. En la majoria d'anys que va de la contribució, darrerament hi ha un promig d'augment a Catalunya que és molt superior al promig d'augment a tot Espanya. De manera que hi ha alguns anys en què l'augment és superior a aquest 10 per 100, i deia que era possible que vingués de tot Espanya, essent així que aquest 10 per 100 no és l'augment a tot Espanya, perquè en la contribució territorial s'hi compta tot el que produeix la riquesa urbana a Barcelona, i a Barcelona en un sol any ha produït 5 milions de pessetes d'augment. De manera que precisament aquest era el fonament del discurs del senyor Azaña, discurs que venia informat de les nostres prèvies pretensions, en dir: «A aquesta gent els hi hem de donar tributs vivents, una riquesa viva, que es desenrotlli, perquè amb el seu desenrotllament puguin pagar aquells augments necessaris que tots els serveis de cultura i civilització, que nosaltres els hi donem, exigeixen.» De manera que, aclarit el cas, si ve un augment que sigui superior a Catalunya com ha estat fins ara, en l'augment mig...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: No, no.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ... que obtenen aquestes contribucions a tot Espanya, aquest augment serà nostre i, per tant, jo no deixo aquesta acusació de vaguetat, pendent del debat d'avui, perquè no pugui això produir una alarma.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de divendres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre l'Hospital de Vilafranca.
3. Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat.
4. Interpellació sobre l'administració de justícia.
5. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret relatiu a la majoria i habilitació d'edat.

(S'aixeca la sessió a tres quarts de nou de la vetlla.)

